Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...ой Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-һээ гарана | № 110 (13824) | 1972 оной майн 12, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ГОЛ АНХАРАЛДАМНАЙ—МЕХАНИЗАТОРНУУД

— Таряа тарилгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ямараар эмхидхээбтэ гэһэн асуудалаар манай корреспондент хэдэн ажахын парткомуудай секретарьнуудта хандаһан байна. Тэдэнэй харюу доро үгтэбэ.

А. В. ИШИГЕНОВ, Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь: тарилгамнай түлэг дундаа. Энэ хүдэлмэри 15 үдэр соо дүүргэхэ гэһэн зорилго манай колхозой механизаторнууд урдаа табиһан байна. Таряашадай поли дээрэ гараһаа урид колхозойнгоо механизаторнуудтай хамтын суглаа үнгэргэжэ, социалис мүрысөөнэй гурим зүбшэһэн байнабди. Тэрэ суглаан дээрэ социалис уялганууд баталан абтаа һэн.

Таряашадай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай асуудал парткомой болон правлениин хамтын заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ бэлэй.

Тэрэ заседаниин шиидхэбэреэр таряа тарилгада ажаллагшадай социалис мүрысөө харуулха тусхай булан полевой стан дээрэ бии болгогдоо. Тэндэ механизаторнуудай социалис уялганууд, мүрысөөнэй гурим, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябагшад тухай олоной анхарал татахаар аржыса бэшэгдэнхэй. Колхозой эрхим механизаторнууд Прокопии Иванов, Жамсо Самьянов, Жалсан Дармаев, Владимир Дондуков болон бусад ажалай түрүүшүүл болонхой. Агитаторнууд дэлхэй дээрэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай, таряа тарилгын ямараар үнгэргэгдэжэ байһан тухай механизаторнуудтаа үдэр бүри мэдээсэнэ.

Агитбригадын, мүн арадай хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэриие һэргээгээбди. Тарилгын үедэ механизаторнуудай түлөөһэгүйгөөр эдеэ хоол абана.

Б. М. Ц. ГАРМАЕВ, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь: таряа тарилгын үедэ Хүнтэй дээрэхи полевой стан ниитэ политическэ хүдэлмэриин түб болоо. Механизаторнуудай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, амарха бүхы эрхэ байдал хангагданхай. Сүлөө сагтаа тэдэнэр газетэ, журнал уншаха, радио шагнаха аргатай. Агитаторнууд, политинформаторнууд механизаторнуудта элдэб һонинуудые хөөрэжэ үгэнэ.

Колхозой соёлой байшангай уран һайханай коллектив тарилгын үедэ полевой стан дээрэ концерт харуулхаар бэлдэжэ байна. Колхозоймнай механизаторнууд ажалдаа амжалта туйлана. Т. Шарипов, М. Аглеев, В. Малатхаев, В. Эрдынеев гэгшэдэй тарилгын агрегадууд үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Ойрын үдэрнүүдтэ эртынгээ тарилга сүм дүүргэхэ зорилготойбди.

...АЛУУН ...ХАЛАЙ ...ИН

...ыкымнай хойто зүгэй ...нэгэн Хурамхаанда ...үрьһэн улам гүнзэгы..., хүдөөгэй ажалша... харюусалгатай хүдэл... хабарай тарилга эхилбэ

...гаа тарилгада ажа... механизаторнууд бү... намарһаа бэлэдхэл ...лдаг заншалтай. Юуб ...рилгаяа саг болзор... шанартайгаар, эмхи ...аар үнгэргэжэ шада... ...ртаа арбай тараанай ...ка хуряаха аргын нэ... ...е механизатор бүхэн ...э.

...ан мүрэнэй урда бэе... ...һэн Хүнтэйн талада ...най аймагай ажахы... ...ряалан оршодог. Бү... ...шэ һарын хорёодоор ...лэгэй хүсэтэ абян ...гүй зэдэлжэ эхилэ. ...совхозой II отделе... ...эрхэйн бригадын меха... ...дтай уулзажа, ажал ... тухайнь һонирхоһон

...алхинда хүрилһэн, ша... ...шаая шахажа ябаһан ...р татагдаһан бураз... ...ргэдэ маниие угтаба. ...ай тус бригадые хү... ...шэ Нима Яханович ... байба. Бригадиртай ...хабарай тарилгын яма... ...а байһан тухай һонир...

...гада энэ жэлдэ 1692 ...шэнииcэ. 1070 гектар... 353 гектар талмайда ...тариха түсэбтэй. Бүхы ...а 1269 гектарые ха... ...лга хэхэ юм. Тиимэ... ... гэнжэтэ трактор ха... ...табигданхай. Дүй ...р баян механизатор... ...хүдэлнэ. Тэдэнэй дун... ...бмшиев, Д. Бодиев, ...нов гэгшэд бии. Эдэ ...түрүүшын үдэрһөө бү... ...тэйгээр ажаллажа, ха... ...а даабариие үлүүлэн

...ын зелёнко тарилгада манда хоёр агрегат табигданхай. 1-дэхи агрегадые ажахын бэрхэ механизатор Найдан Дондупович Санжиев хүтэлбэрилдэг. Сеялкэшэнээр Шойбон Эрдыниев ажаллана. Нүгөөдэнь — Кирилл Тихонович Зайцев Лубсан Эрдыниевтэй хүдэлнэ. Хабарaймнай тарилга түлэг эхилбэ. Механизаторнуудаймнай үргэһэ нойргүйгөөр ажаллаха халуун хаһа түлэг дундаа ороо,—гэжэ Нима Яханович манда хөөрэнэ.

Аймагай зарим ажахынуудта түрүүшынхеэ газарай хүрьһые һалхинай үлеэлгэһээ хамгаалха тусхай оньһон техникэ хэрэглэгдэхэ юм. Мүнөө хабарай тарилгада тус ажахыда «СЗС-2,1» түхэлэй хоёр сеялкэ, «КПГ-250» түхэлэй шаблаагүй анзаһатай плуг, газар элдүүрилхэ «КПП-2,2», «КШ-3,6», «КП— 3,8 түхэлэй культиваторнууд, «БИГ—3» түхэлэй борной асаргданхай. Эдэ бүхы оньһон техникэ шадамараар ашаглахын тула дүй дүршэлтэй механизаторнууд табигданхай.

Хэтэрхэйн бригада хабарайнгаа тарилгада хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн бэлэдхэлтэйгээр ороо. Механизаторнууд тарилгада хабаадаха оньһон техникээ саг болзортонь һайн шанартайгаар заһабарилжа дүүргэһэн байна. 3 мянган центнер хүрэнгын ороoһон тарилгын шанарта хүргэгдэжэ, бултадаа хордогдонхой.

Тарилгада ажаллажа байһан механизаторнуудай байра байдал яһала һайн. Эндэнь бани түхеэрэгдэнхэй. Механизатор бүхэнэй абаһан социалис уялга, бригадын зорилгонууд аржытар бэшэгдэжэ эли газарта үлгэгдэнхэй. Энэ халуун хаһада хүнүүдые үдэрэй дүрбэ дахин эдеэлүүлнэ. Полидо ажаллажа байһан тракторист бүхэндэ халуун эдеэн абаашажа үгтэнэ.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай корр.

Хурамхаанай аймаг.

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Репортаж

Шиигтэй нойтон газарай лүс хара хүрьһэ хурса анзаһануудаар хаха зүһэн урбуулжа ябаһан хэдэн тракторнууд харагдана. Тракторнуудай тойрохо бүхэндэ хахалһан газар үргэн боложол байха юм.

Уданшьегүй тэрэ һая хахалагдаһан газар дээрэ хэдэн холбоо сеялкэнүүдые шэрэһэн тарилгын агрегадууд бии болоодхино. Юуб гэхэдэ, хахалагдаһан газарай шииг нойтые зүбөөр хэрэглэхын тула тэндээ шадаал һаа түргэн тарилга хэнэ бшуу.

Энэ жэлдэ Улаан-Үдын аймагай Калинина нэрэмжэтэ совхозой гурбадахи отделени бүхыдөө 968 гектарта эртын таряа тариха түсэбтэй юм. Мүнөө энээнэйнь 630 гектарта шэниисэ таригдаа.

Мүнөө үедэ отделениин таряалан дээрэ хори гаран элдэб түхэлэй трактор үдэр, һүнигүй хүдэлнэ. Тарилга хэдэг агрегадуудай дундаһаа бэрхэ тракторист Ф. Т. Емельяновай агрегат үдэр бүри 30 гаран гектар тарижа, мүрысөөндэ түрүүлээ.

Шэниисээ түргэн тарижа дүүргээд, майн тэнгээр обёос, хартаабха, кукуруза, куузику тарижа захалха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Түрүү агрегадай тракторист нүхэр Емельянов. 2. Газар хахалаха түлэг дундаа. 3. Тарилгын агрегадууд бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлнэ.

К. ГАБАЕВАЙ фототекст.

„АЛТАН ПЛУГАА“ АЛДАХАГҮЙБДИ

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи тракторно-тариан ажалай бригадын бригадир М. И. КОВАЛЕВСКИИН хөөрөөнһөө

Зарим хүнүүд манай эндэхи Талын Булагай таряалан дээрэ «оглооблишье уруунь зоогоо һаа ургашахаар үрэжэлтэй баян газар гэжэ тоолодог. Нээрээшье эндэхи таряалан үргэн уужам, хахалжа элдүүрилжэ, тарижа ябахадашье урматай, үрэжэлөөршье баян газар.

Теэд эндэмнай ороoһо тарян миил зүндөө өөрөө ургажа байдаг гэжэ һанаха болоо һаа, буруу. Талын Булагай таряалан ехэнхидээ хуурай добо, нэлэнхы талада аад, хабарай хара һалхинда үлеэгдэхэ, халтад гэхэдээ ган гасуурта дайргдахаяа һанадаг юм.

Би эндэхи бригадада хори һайса гаран жэлдэ хүдэлнэб. Газараашье яһала һайн мэдэхэб. Али полиние хайшан гээд элдүүрилээ һаа һайн бэ, хаанань ямар үтэгжүүлгэ хэрэгтэйб, али таряалангынь хэды жэлэй урда паар байгаа һэм гэжэ сээжэ мэдэхэ болоогдоо ааб даа.

Нёдондо манай бригада бүхы Сэлэнгынгээ аймагай ажахынууд соо бултанһаа ехэ, гектарай дунда зэргээр 17,5 центнер таряа хуряажа, «Алтан плуг» гэдэг аймагай дамжуулгын шан абаа һэмди. Үнэндөө энэ гайхалтай ехэ ургаса бэшэ ааб даа. Тиигэбэшье манай Сэлэнгын аймагай эрхэ байдалда аяар 4500 гектар дээрэһээ иимэ ургаса абахань тиимэ амар бэшэ.

Энэ амжалта манай эрхим механизаторнууд Гармажап Ачитуева, Борис Турпанов, Доржо Жапов, Виктор Буерачный, Иван Мункуев болон бусадай оролдосото ажалаар туйлагдаа. Эдэмнай газар хахалха, тарихадаашье эрхим шанартайгаар бүтээдэг зон .

Түбхын түрүүн баян ургаса абахын тула сэбэр паар хаһа саг соонь һайн шанартайгаар хахалжа, наринаар элдүүрилжэ, буртаг үбһэгүй сэбэр байлгахые оролдодогбди. Тэрэнэй ашаар нёдондо 1300 гектар паар дээрэһээ гектарай 25—30 центнер ороoһон абтаа бшуу.

Мүнөө жэлдэшье апрелиин 20-һоо эхилжэ, үбэр наруули газарта эртын паар хахалжа захалаа һэмди. Тиигэжэ түрүүшын 1000 гаран гектар хабарай эртын паар нэгэ дахин хахалагдаад байна. Майн тэн болотор эртынгээ паар хахалжа дүүргэхэмнай. Сэбэр паар бүришье ехээр хахалбал, һайн һааб даа. Теэд газарнай хүртэнэгүй, ехэнхинь таригдаха болоно ха юм.

Хэнэйшье мэдэһээр эгээл мүнөө хабарай тарилгын түлэг ябажа байхада паар хахалхань бэрхэтэй. Трактор дуталдаха, механизаторнууд үсөөдэхэ. Хэды тиимэшье һаань арга хүргыень оложол, паараа хаһа саг соонь хахалхые оролдонобди. Тиигээгүй һаа, ерэхэ жэлдэ яагаад тогтууритай һайн ургаса абахабиин даа.

Бригададаа хабарай тарилгын хэр ябажа байһан тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй.

Энэ жэлдэ бидэ таряалан дээрээ бүри эртэ апрелиин арбаадаар гараабди. Түрүүн 1200 гектар паар, 700 шахуу га намар хахалһан газарые хабар эртэ борнойлжо, хүрьһэнэйнь шииг нойтые хушаабди. Удаань 1000 гектар хатуу хүрьһэтэй, хахалхада хүндэ газарай һолоомын узуур дээгүүр лущильник шэрэжэ, зөөлэрүүлжэ үтөөбди. Мүнөө тэрэниие хахалхада һурагүй һайн болоо.

Тиигэжэ апрелиин 28-һаа эртын таряа тарижа захалаа һэмди. Түрүүшын үдэрһөө гурба-гурбан сеялкэтэй 7 агрегат хүдэлнэ. Эхилһээр арбан хоног соо 1515 гектарта шэниисэ хуу хэрээһэлүүлэн таряад, үшөө 200 гаран га газарта малда ногоон тэжээл болгожо эдюулхээр горох, обёос, шэниисэ гэхэ мэтые холижо таряад байнабди.

Бригадада үдэрэй 150—200 гектар таригдана. Дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд Николай Габдрахманов, Александр, Юрий Ковалевскитан, мүн жэлһээ жэлдэ эрхим үрэ дүн туйладаг, манай эгээл урдаа хараха нүхэд Гармажап Ачитуева, Доржо Жапов, Борис Турпанов, Иван Мункуев гэгшэд мүнөөшье бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Эдэнэр хахалалга, тарилга дээрэшье үдэр бүриингөө даабари 150—170 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Саада тээнь хэхэ ажалнай үшөөл ехэ. 3 мянган шахуу гектарта шэниисэ, обёос тариха болонобди. Тиимэһээ бүхы агрегадуудаа мүнөө үдэр, һүнигүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ гэжэ оролдонобди.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХЭР ЗЭРГЭ ЯБАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1972 оной майн 8-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	хабарай тарилга	ороoһо тараан	шэниисэ	горох
Баргажанай	5	7	10	—
Бэшүүрэй	25	31	38	16
Зэдын	17	23	40	4
Яруунын	4	6	30	—
Загарайн	24	32	40	—
Захааминай	20	—	—	111
Кабанскын	41	46	43	98
Хэжэнгын	14	14	21	—
Хурамхаанай	1	1	1	—
Хяагтын	20	24	35	—
Мухар-Шэбэрэй	30	38	49	77
Прибайкалиин	19	29	34	65
Хойто-Байгалай	9	15	41	—
Сэлэнгын	18	21	25	—
Түнхэнэй	25	32	37	56
Улаан-Үдын	36	52	63	36
Хоринн	10	12	9	—
Республика бүхыдөө	21	27	37	57

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. А. АНДОХИНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хэблэлэй зургаануудта үни удаан саг соо амжалтатайгаар ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа хүрэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа» газетын редактор нүхэр **Ардан Алексеевич Андохиновые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
К МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ,
Соведүүдэй байшан.
1972 оной майн 11.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ **тогтооно:**

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиие 1972 оной июниин 15-да Улаан-Үдэ хотодо зарлаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
К МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ,
Соведүүдэй байшан.
1972 оной майн 10.

...абарай тарилгын ябасые шалганабди

...лдэ Түгнэдэ хабар ..., үшөө тарилгын ...дхэгдэжэ, аймагай ...уудта ажалай шан... ...та болохонь. Үнгэ... ...идэ орходоо тараан ...р ехэ таригдаха, тэ... 66.300 гектарта хүр...

...үүдтэ Мухар-Шэбэ... таряалан дээрэ 170 ...ллана. Хүдэлмэриин ...р ажахынуудта үдэрэй ...рта тарилга хэгдэхэ ...игэжэ хабарай тарил... ...эриин 16 үдэртэ дүүр... ...раалагданхай.

...хэдэн ажахынуудаар ...рай тарилгын хэр үн... ...һые шалгахадамнай, ..., «Знамя Ленина», ..., «Родина», «Искра», ...рэмжэтэ колхозуудта ...мэри урид хараалаг... ... соогоо эмхитэйгээр ...зэнь, колхозууд соо... ...э ороoһо таряа (7225 ... «Знамя Ленина» кол... ...регат бултадаа хоёр ...орондо ажаллахадаа, ... гаран гектарта тарил... ...эхид эртынгээ тарил... ...эриин 11 үдэртэ гэхэ ...рманиие илаһан Илал... ...гол түлэб дүүргэбэ. ... бригада, агрегадуудай ...лгэрһэн социалис мү... ...үн саг соогоо гаргаг... ...й ябахада, мүрысөөндэ ... гараһан тракторна 2-... ...ын В. Ф. Ивановой аг... ...ан түгхан барюулаг... ...рист Василий Фомичай ...ан хоногой туршада ...та тарилга хээ. Нүхэр ...ададаа саг зуура бай... ... партийна бүлэгые хү... ... юм.
... табан жэлэй хоёрдохи

хабарай тарилга дээрэ 25 коммунист табигданхай. Тэдэнэй 16-нь агрегадые даагшаар ажалланад. Эндэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй тугые коммунистнууд К. Н. Болонев, Ф. И. Андреев, В. Ф. Иванов болон бусад дээрэ үргэжэ ябанад. Колхозой правлени, партком хабарай тарилгада хабаадагдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үдэр бүри эршэдэнэ.

«Родина», «Искра» колхозуудта хабар хахалагдаһан полинууд намарай паарһаа илгахын аргагүй, жэгдэ һайнаар хахалагдаһан, элдүүрилэгдэһэн. Поли дээрэ нэгэшье һолоомоной сайбайхань харагданагүй. Полевой стануудтань лениие эрхилэгшэ, тракторна бригадын бригадир И. Я. Калашников гэгшэд тодоор харюусажа шадабагүй. Хабарай тарилга үнгэргэхэ хүдэлмэри түсэб хоёр хүтэлбэрилэгшэдэй алиндашье үгы, гэртээ орхижорхёобди гэнэд. Харин тиимэ түсэб полевой стан бүхэндэ эли

ХЭДЫ БОЛОТОР НОБШОРХО ЮМ

шадые материальна болон моральна талаар урмашуулха, хүнүүдэй ажалайнгаа һүүлээр полевой стандаа амарха, халуун эдеэгээр хангаха, ажалайнь түлөөһые зүбөөр тааруулан зохёохо гэхэ мэтэ шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байха юм. Мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан тракторна бригадада партком, правлениин дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, гэшүүдынь бултадаа Хушуун-Үзүүр — Улаан-Үдэ — Горячинск гэһэн маршрудаар аяншалгада ябажа ерэхэ, Байгалай эрьедэ хонон үнжэн амарха путёвкоор шагнагдаха юм. Хоёрдохи һуури эзэлэгшэд Хушуун-Үзүүр—Сурхайта нуур гэһэн аяншалгада ябажа ерэхэ зэргэтэй. Тиихэдэ даабаряа 110—120 процент дүүргэһэн агрегадта салин хүлһэндэнь 10 процент, 120—140 процентдэ хүргэгшэдтэ — 20 процент, 140-һөө дээшэ процентээр дүүргэгшэдтэ 40 процент нэмэлтэ түлөөһэн түлэгдэнэ. Урмашуулгын эдэ гуримтай механизаторнууд булта танилсанхай, энээн дулаахан, харуулан ойлгуулха уряа лозунгнууд, мүрысөөнэй үдэр, табан хоног бүриин дүнгүүд, механизаторнуудай уялганууд шэмэглэн гоёогдожо, эли газарта няагданхай.

Гэхэ зуура хаа хаанагүй ажалай эмхидхэл иимэ һайн гэхын аргагүй. «Эрдэм» совхозой механизаторнууд болон таряашад хабарайнгаа хүдэлмэриие апрелиин 26-һаа эхилбэшье, мүнөө хүрэтэр эршэдээ хүсэд ороодүй байһаар. Тэдэнэр урдахи зорилгонуудаа хүсэд мэдэнэгүй. Агрегадуудай хоорондо мүрысөөн мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй, үрэ дүнгынь гаргагданагүй.

— Тракторна бригадануудай хоорондоо мүрысэдэг юм. Харин агрегадуудай дунда мүрысөө эмхидхэхэ тухай хөөрэлдөөн болоогүй, — гээд 1-дэхи отделениие эрхилэгшэ В. П. Мин гэгшэ сэхэ руунь мэдэрбэ.

Хэды гектарта ороoһото ургамал тарихабта, үдэр бүри хэды шэнээн газарта тарилга хэгдэхэ, газар хахалагдаха, элдүүрилэгдэхэ зэргэтэйб гэһэн асуудалда отделениин газарта үлгэгдэһэн байха зэргэтэй бшуу. Тэрэниие механизаторнууд хаража, мүнөөдэр ямар ажал хэхээ хуу мэдэхэ зэргэтэй. Тиимэ юумэн эндэ үгы. Отделенидэ 6 агрегат ябаха аад, 5-нь хүдэлнэ. Нэгэ агрегаднай юундэ ябанагүйб гэхэдэмнай, тэрэниие шэрэхэ трактор ондоо хүдэлмэридэ ябажа байна гээд Виктор Петрович харюусаба. 200 гектарта горох тариха аад, тэрэнь мүнөө хүрэтэр таригдаагүй байһаар.

— Майн 9 болотор горохоо тариха аад, сеялкэнүүднай бэлэн бэшэ байгаа. Тиигээд лэ нэгэ бага оройтообди. Шэниисээ майн 4-һөө тарижа эхилээбди, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ хэлэнэ.

Эртын ороoһото тарилгын болзорые аяар эды хоногоор удааруулжа, газарай үнэтэ шииг нойто миин алдажа байхадаа үндэр баян ургаса хайшан гээд абаха юм.

Эндэ ажалай эмхидхэл тон муу. Юуб гэхэдэ, трактористнар үглөөнэй 6 часһаа үдэшын 9 час хүрэтэр сеялкэнүүдые шэрээд, бүхэли һүниндөө газар хахална. Тиимэ болохолоороо 24 часай турша соо амарангүй хүдэлхэ болоно. Иимээр ажаллахадаа хүн бүхэн тэсэжэ гаралтай гү?

Үдэшэлэн, һүниндөө механизаторнууд гэрһээ абажа гараһан хуурай хилээмээ эдеэд лэ ажаллана. Стан дээрэнь үдэшэ үглөө халуун эдеэнһээ байха, бусалһан уһаншье байдаггүй.

Тус бригада үдэртөө 240 гектарта тарилга хэхэ түсэбтэй аад, 2—3 үдэрэй туршада миин 140 гектар шэниисэ таряа. Полинь һолоомонһоо хүсэд сэбэрлэгдэнгүйгөөр хахалагдаһан, таригдаһан байна. Зарим газарынь далантайгаар хахалагдана.

Ажахын 2-дохи отделениин хүдэлмэри эдэ хүршэнэрһөө баһал һайн гэхын аргагүй. Полиин захада шэб шэнэ 9 сеялкэ холбогдоодүй миин байба. 3—4 модон мухарюулганууд эндэ тэндэ тарашанхай хэбтэнэ. Тэдэниие холбожо, оньһон түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр тааруулгада адаг 2 үдэр һалаха. Тэрэ саанань хоёр агрегат тарилга хэжэ ябана.

— Тарилгадаа ороһоор зургаа хонообди. Түрүүшын дүрбэн үдэр соо үдынгөө хоол өөһэдөө шанаабди. Үдэр бүри тогоошомнай һэлгэгдэнэ. Эндэ нүүдэл вагончик асаржа табяа һаань, һайн һэн. Бүхэли үдэртөө хара шорой соо ябахаш. Үдынгөө хоол баһал хара тооһон соо баринабди, — гэжэ тракторист В. А. Братеньков хэлэнэ.

Совхозой 3-дахи отделениин полевой станда ерэхэдэмнай, Б. Дашанимаев ехэл сухалтай ДТ-75 түхэлтэй трактораа носожо байба.

— Траторaймни блок эбдэршоод 7—8 хоног соо юушье хээгүйб. Олзошье гэжэ үгы даа. Һаял блок оложо асараа. Тэрэнээ табижа байнаб, — гээд Борис Дашанимаев хэлэбэ.

Ажахын алишье бригадада ябахадаа трактор, машинада заһабарилга хэхэ, техническэ харууһалга үнгэргэхэ тусхай сарай алиндашье харабагүйбди. Тиимэһээ механизаторнууд хээрэ газаа техническэ харууһалга, заһабарилга хэнэ.

Бусад бригадануудта орходоо эндэ механизаторнуудые халуун эдеэгээр хангалга нэгэ бага һайн. Эдеэ бэлдээшэд Ц. Бадмаева, Н. Бадмацыренова гэгшэд үдэр һүнигүй поли дээрэ ажаллажа байгшадта саг соонь халуун эдеэ бэлдэхын хойноһоо үнэн зүрхэнһөө оролдонод. Отделенидэ бии байгаа хоёр агрегат 3—4 үдэрэй туршада 100-гаад гектарта тарилга хээ. Ц-Д. Жалсыповай агрегат илангаяа һайнаар ажаллана. Эндэ 6 хүнһөө бүридэһэн партийна бүлэгые Ч. Батуев хүтэлбэрилнэ. 3 хүнһөө бүридэһэн хиналтын пост хүдэлнэ.

Совхозой дирекци, партком, хүдэлмэришэнэй комитет хабарай тарилгада ябажа байһан механизаторнуудай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга боломжо байгуулаагүй, тэдэнэй дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри бодотоор ябуулха талаар мүртэй юумэ хэнэгүй гэһэн тобшолол хэлтэй. Энээниие юун дээрэһээ баримталхаб гэбэл, совхозой дирекциин дэргэдэ ажалай алдар солын Улаан туг намилзана. «Хабарай хүдэлмэридэ эмхитэй, бэлэдхэлтэйгээр ороһон 2-дохи отделениин механизаторнуудай хүндэлэлдэ алдар солын Улаан туг намилзуулагдаба» гээд бэшээтэй байха юм. Үнэндөө тус отделениин 9 сеялкэ майн 5 хүрэтэр тарилгада гараагүй байһан.

Шалгалтаар элирүүлэгдэһэн энэ дутагдалнууд ойрын үдэртэ усадхагдаха, тарилгын хүдэлмэри эрид түргэдхэгдэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

И. КРУПЕННИКОВ,
арадай хиналтын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ.
Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ТУЙЛАҺАНАА АРЬБАДХАХА

Партийна ажабайдал

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын кварталда яhала hайнаар хүдэлжэ гараба. Арадай ажахын ашаа шэрэхэ түсэб 105,9 процент дүүргэгдэж, мүн бусадшье хүдэлмэриин даабаринууд үлүүлэгдөө. Вагонуудай эрьесэ дүрбэн часаар түргэдхэгдөө. Поезднуудай ябаха участково скоростьнь табан жэлэй hүүлшын жэлдэ туйлагдахаар хараалагдаhан хэмжээндэ хүрэбэ.

Поезднуудые түргөөр ябуулдаг болоhоной ашаар отделени сүүдхэ бүридэ 1.500 гаран вагон нэмэжэ абаха, тэдээндэ ашаа тээжэ ябуулха аргатай болоhон.

Эдэ бүгэдын ашаар отделени байгша оной түрүүшын кварталда даабариhаа гадуур 465 мянган түхэриг олзо оруулаа. Үнгэрhэн жэлэй түрүүшын кварталда түсэбhөө үлүүлэн 162 мянган түхэриг олзотоhон байгаа.

Эдэ тоо, баримтанууд hаяхан болоhон отделениин коммунистнуудай суглаан дээрэ дурдагдаhан байна. Нэгэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ юм. Түмэр замай отделениин начальник А. А. Кванталиани элидхэл хэбэ.

Зүгөөр элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд гол анхаралаа туйлагдаhан амжалтануудта бэшэ, харин шиидхэгдээгүй асуудалнуудта, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлэн ашаглаха асуудалнуудта хандуулба.

Коммунист А. И. Задерей отделениин ашаанай таhагай хүдэлмэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиба. Тус таhагайхид вагонуудай эрьесые түргэдхэхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абанагүй. Зарим предприятинуудай транспортна цехүүдэй муугаар хүдэлдэг дээрэhээ вагонууд ашаа буулгалга, тээлгэ дээрэ хэдэн часаар баригдана.

Эдэ бүгэдые hайса мэдэжэ байбашье, ашаанай таhагай хүтэлбэрилэгшэ коммунист Д. Ц. Тарчемаев, мүн бусад тушаалта нүхэд зохихо хэмжээнүүдые абанагүй, эдэ дутагдалнуудтай эбсэшөөд байна.

Отделени дээрэ электрын элшэ хүсэ арьбалха талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа юм. Тээд олохон предприятинуудта электрын элшэ үлүүсэ ехээр гаргашалдаг ушарнууд үзэгдэнэ. Зарим диспетчернүүдэй зэмээр поезднууд станцида ерэхэдээ, тэндэhээ гараха замдаа сагhаа үлүүсэ баригдажа, мүн лэ электрын элшэ ехээр гаргашална бшуу гэжэ коммунист И. К. Попов шүүмжэлбэ.

Отделенидэ ашаанай поезднуудай дунда зэргын шэгнүүр бага байhаар. Харин мүнөө ашаглагдадаг электровозууд бүри хүндэ шэгнүүртэй поезднуудые шэрэхэ аргатай. Тиимэhээ энэ арга, илангаяа отделени дотор ябадаг ашаанай поезднуудта хүсэдөөр ашаглаха шухала гэжэ олон коммунистнууд онсолон тэмдэглэбэ.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Зураглал

МҮХЭШЭГҮЙ ЗОРИГТОЙ Х

В. В. Савватеев сүлөө сагтаа элдэб схемэ, чертёжнуудые зуража, оньhон техникэдэ хабаатай, ном, учебнигүүдые ходол шагаажа байдаг хүн юм. Тэрээнгүйгөөр hанаанийнь дунда шэнгеэр үзэгдэдэг. Гайка, боолто, электрокатушка гэхэ мэтэ зүйлнүүд гэрэйнь булангдахи стол дээрэ зохид гүримтайгаар табигданхай. Библиотекэнь ямаршье инженер-механигай хорхойтомоор. Шэнэ түхэлэй трактор, машина, комбайнууд тухай тусхай номуудшье олон. Владимир Васильевич техникэдэ хабаатай номуудые уншажа ганса hонирхолоо тэнхээдэг бэшэ, харин мэдэhэн, ойлгоhон юумэеэ ажалдаа хэрэглэхые оролдодог. Иимэл хадаа колхозойнгоо механизаторнуудай дунда «инженер» гэжэ дабхар нэрэтэй болонхой. Техникэ заhабарилха тушаа ямаршье асуудалаар Владимир Васильевич залуу механизаторнуудта туhа хүргэдэг, тэсэбэритэйгээр заажа үгэдэг зантай юм. Тумархаха, енгэрхэхэ гү, али заабари үгэхээ залхуурха ушар тэрэнэй зүгhөө байдаггүй. Тиимэл хадань трактор, машинынгаа эбдэрхэдэ, Савватеевтэл хандадаг гээшэл даа.

Тэрэ олон жэлэй туршада hайнаар ажаллаhанайнгаа түлөө Буряадай республикын габьяата механизатор, таряа хуряалгаар хэдэн удаа колхозой чемпион гэhэн нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэжэ, колхоз соогоо суурхажа, магтуулха ёhоороо магтуулна.

...Дайнай хойто тээхи хүшэршэг жэлнүүд бэлэй. Колхоз соо трактор, машина гэхэ мэтэ мүртэй hайн техникэшье байгаагүй. Ажахынь нэгэл трактортай, тэрээндээ запасной частьнуудые олохо гээшэ шухаг хэрэг байhан. Тэрэ ори гансахан тракторыень Владимир Савватеев жолоододог бэлэй. Ушар тиимэhээ тракторайнгаа эбдэрхэдэ, зарим запасной частьнуудыень тракторист өөрөө дархалха, тааруулха баатай болодог hэн. Владимир Савватеев тэрэ трактортаа арба гаран жэл соо хүдэлөө. Тэрэнэй үнөөхил хуушан трактораараа торшогонуулжал ябахадань, нютагайнь хүн зон: «Энэ тракторынь бута hүрэхэ болодоггүй юм гү? Түмэршье hаа, элэдэг ха юм» гэжэ хэлсэдэг, заримдаа өөрhөөнь асуудагшье байгаа. «Хуушарhыень шэнэлээд, эбдэрhыень заhаад, ёhотой hайн харууhа хээд, нарин нягтаханаар абаад ябахада тракторай наhан ута юм» гэжэ В. Савватеев хэлэдэг бэлэй.

Тэрэ эбдэрhэн механизмын шалтагаание элирүүлээгүйдөө haладаггүй хүн юм. Шэлэhэн ажал бүхэндэ абьяас, дурлал хэрэгтэй. Тэрэгүйгөөр өөдэтэй юумэн хэзээдэшье туйлагдахагүй. «Заримашуул механизаторай мэргэжэлтэй болоhоор, унажа ябаhан «агтаяа» гүйлгэжэл байгаа hаа болоо гээд, ажалай дүүрэхэ багта сарбуугайнгаа часы шагаажал байдаг. Тиимэ мэргэжэлтэд арайл бирахагүйл гээд hанагшаб» гэжэ Владимир Васильевич механизаторай мэргэжэл тухай хөөрэлдэхэ үедөө хэлээ hэн. Энэмнай мүнөөдэрэйнгөө амарые хараhан хэрэг болоно бшуу. Ямаршье ажалда холын хараатайгаар хандаха шухала. Машина, техникэдэ hалан haлихайгаар, эзэн бусаар хандабал, өөрыгөөшье хохидуулхаш, нэрээ алдахаш, олоной хэрэгтэ haад ушаруулхаш. Энэ бодолоо залуу механизатор бүхэндэ В. В. Савватеев ойлгуулхые оролдодог.



Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой мастерскойн хажууда иимэ хөөрэлдөөн болоо hэн.

Колхозой главна инженер Г. Д. Доржиев Савватеевтэ хандан:

— Владимир Васильевич, үнөөхи автомадтнай хэр хүдэлнэб, — гэжэ асууба.

— Гэмгүйл хэбэртэй. Мүнөөдэр туршахамнай.

Ушар юуб гэхэдэ, «ДТ-54» түхэлэй тракторта Владимир Савватеев өөрөө ухаалан зохёожо, автомат погрузчик тодхоо бшуу. Тингэжэ колхоз погрузчигтай хоёр трактортай болобо бшуу.

...1971 оной намар. Таряа хадалгын үе. Талын онгосые Владимир Васильевич Савватеев жолоодоно. Ургасатай таряа сохиходо урматай даа. Дүй дүршэлтэй механизатор таряа хуряалгада ажалай ехэ амжалта туйлаа. Тэрэ «СК» комбайнаар 4.237 центнер ороohо сохижо, «Таряа хуряалгаар аймагай чемпион» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Энэнь гайхалтайшье бэшэ. Олон жэлэй туршада механизатораар ажаллажа, дүй дүршэлтэй болоhон, оньhон техникээ табан хур... шудалhан, мүхэшэг... хүн иимэ амжалта ... хаб!

Үнинэй механизат... теев үдэр бүриин... үлүүлэн дүүргэдэг ... жэлэй түсэбые бол... дүүргэхын тула хүн... мэдүүлэн ажаллаха ...

Карл Марксын нэ... хозой таряашад хаб... рилгые богони бол... гэхэ зорилго урдаа ...

— Тарилгаяа түр... дүүргэбэлнай, баян ... даха. Дээрээ ортохо... — гэжэ Владимир... нүхэдэйнгөө зүгhөө ... Колхозой суута меха... лэhэн үгэ бата гээд ...

С. ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Савватеев.

ЭКОНОМИЧЕСКА ШЭНЖЭЛЭЛ

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ШУХАЛА ОНОЛ АРГА

«Ажалай бүтээсын ургалтые улам түргэдхэхэ. Табан жэлэй турша соо промышленностьда ажалай бүтээсые 36—40 процентээр дээшэлүүлхэ, энээнэй ашаар продукциин юрэнхы ургалтын 87—90 процентые абаха» гэжэ партиин XXIV съездын Директивэнүүд дотор тодорхойлогдоо. Партиин хараалhан энэ зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхын тула ажалай бүтээсэ, дээшэлүүлхэ бүхы онол аргануудые хэрэглэхэ тон шухала юм.

Энэ хэрэгтэ эмхидхэлэй хэмжээ ябуулганууд ехэ удха шанартай. Шэнэ технологи нэбтэрүүлхын гү, али үйлэдбэрие оньhожоруулхын, автомат аргаар зэбсэгжүүлхын тула ажалай эмхидхэлые нарижуулан hайжаруулха эрилтэ табигдадаг.

Ажалые нарижуулан hайжаруулга, тэрэниие эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэлгэ (НОТ) бүхы талаараа тодорхойлогдоhон, эртээнhээ зохёогдоhон түсэбөөр хэгдэхэ ёhотой. Республикымнай промышленна предприятинууд НОТ нэбтэрүүлхэ түсэб зохёожо, тэрэнээ удаа дараалан бэелүүлжэ байна. Нёдондо ажалые эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ 2,5 шахуу мянган хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдээ. Энээнэй ашаар 17,4 мянган хүнэй ажал хүнгэдхэгдөө гэхэ гү, али тэдэндэ ажаллахада таатай зохид эрхэ байдал хангагдаа. Хүшэр ажал оньhожоруулагдажа, 400 гаран хүн сүлөөлэгдэhэн байна.

НОТ нэбтэрүүлхэдэ үйлэдбэридэ алишье талаараа аша туhатай. Ажалай эмхидхэл hайжаруулхатай, бүтээсыень дээшэлүүлхэтэй хамта экономическа талаараа hайн үрэ дүн туйлагдана ха юм. Тингэжэ промышленна предприятинууд нёдондо 5,6 миллион түхэригэй нэмэлтэ продукци бүтээн гаргаа. Республикымнай промышленна 29 предприяти ажалые эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ түсэбөө дүүргэнэ. Энэ талаар «Электромашина» заводые дурдамаар. Хэрбээ республика доторнай НОТ бэелүүлхын тула гаргашалагдаhан нэгэ түхэригhөө дунда зэргээр нэгэ түхэриг 60 мүнгэнэй экономическа алмалта хэгдэhэн байбал, тус заводто 4 түхэриг 72 мүнгэнэй алмалта хэгдээ. Ажаллахада таатай эрхэ байдал олгохо, хүшэр ажал, илангаяа ашаа тээхэ, буулгаха ажал оньhожоруулха хэрэгтэ НОТ нэбтэрүүлхэ хэмжээн зорюулагдаhан юм.

Прибор бүтээлгын заводой коллектив ажалай эмхидхэл нилээд hайжаруулаа. Энээнэй ашаар хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ хэды зэргээр дээшэлүүлжэ шадаха байhаниинь тодорхойлогдобо. Заводой механическа цехүүдэй хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга хангагдаа, тэдэниие хэрэгтэй материал, зэр зэмсэгээр хангалга hайжаруулагдаа. Зэдын комбинадай үйлэдбэрие эмхидхэн хүтэлбэрилхэ шэнэ онол арга хэрэглэгдэдэг болоо. Тингэжэ 5 хүниие сүлөөлжэ, ондоо ажалда эльгээхэ, жэлдээ 25 мянган түхэригэй алмалта хэхэ арга олгогдобо. «Теплоприбор» заводой шудхалгын цехэй ажалай горитой хубинь бар хүсөөр хэгдэдэг байгаа. Коллектив НОТ нэбтэрүүлхэ түсэб зохёоходоо, иимэ байдалые, хараада абаа hэн. Эндэ түсэбэй ёhоор олон юумэн хэгдээ. Шудхалгын хэб хэхэ ажал оньhожоруулагдажа, 12,6 мянган түхэригэй алмалта хэгдэнэ. Мүн ажалай бүтээсэ 15 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Хабсаралгын слесарна участогта конвейер тодхогдобо.

Олон предприяти НОТ бэелүүлхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. Галуута-Нуурай шахтоуправлени, судна бүтээлгын завод, Улаан-Үдын хирпиисын завод, «Бурятэнерго» управлени, мяха-консервын комбинадта ажалай эмхидхэл hайжаруулха, үйлэдбэрие оньhожоруулха олон хэмжээ ябуулга хараалагдаhан байбашье, тэдэнэй олониинь бэелүүлэгдэнгүй, саарhан дээрэ үлэшэhэн байна. Энэ хэрэг али нэгэ хүнэй шиидхэхэ гү, али зүндөө бүтэшэхэ хэрэг бэшэ. Харин зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд НОТ бэелүүлхэ түсэбые шухала дээрэ тоолобошье, тэрэниие нэгэ инженертэ даалгаад, hанаагаа амардаг гээшэ. Иимэ ушарhаа дээрэ дурдагдаhан предприятинууд шэнэ техника, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ даабаряа дүүргээгүй.

НОТ бэелүүлхэ түсэбөө урагшатайгаар дүүргэжэ байhан Зэдын комбинадта, шэлэй, «Электромашина» заводуудта тусхай лабораторинууд эмхидхэгдэhэн юм. Лабораторинуудай хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудай гол мэргэжэлтэдтэй, мүн хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта шиидхэгдэхэ ёhотой үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые элирүүлнэ. Тэдэнээ түсэб дотор хараалан баталаад, харюусаха хүнүүдые томилно.

Үйлэдбэрие зүбөөр эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, ажалай эмхидхэл hайжаруулха гэжэ хаа хаанагүй анхараагүй ушарhаа ажалай сагые дэмы гээхэ ушар үшөө олон байhаар. Республикымнай промышленностьда нёдондо 193,1 мянган хүнэй ажалта үдэр дэмы hалаа гэжэ тодорхойлогдоо. Энээниие хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаажа хараа hаа, нэгэ хүн жэлдээ дунда зэргээр ажалай 3 үдэрые дэмы гээhэн болоно. Энэ гээлтэнь зарим предприятинуудта бүришье ехэ.

Хүдэлмэриин сагые дэмы гээhэн шалтагаанhаа арадай ажахыда шухала хэрэгтэй продукци дутуу үгтэнэ. Мүн үйлэдбэриин муугаар эмхидхэгдэhэнhээ боложо бии байгаа түхеэрэлгэнүүд ашагтай hайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Үйлэдбэриин түхеэрэлгэ, ажалай сагые хэр зүбөөр хэрэглэгдэhые элирүүлхэ зорилгоор республикын машина бүтээлгын предприятинуудта шалгалта эмхидхэгдэhэн байгаа. Эдэ предприятинуудта халаануудай hэлгэгдэхэ үедэ түхеэрэлгэнүүдэй удаан саг соо миин байлгагдадаг байhые шалгалта элирүүлэн харуулаа. Мүн түсэбөөр хараалагдаагүй заhабари хэхэ, хэрэгтэй материал, детальнуудай дуталдаhан ушарhаа түхеэрэлгэнүүд миин байлгагдана, ажалай үнэтэ саг дэмы hалана. Ганса нэгэ үдэр эдэ предприятинуудта 2,6 мянган станок-час дэмы hалаа.

Жэлэй түрүүшын кварталай үедэ ехэ хубилалта болоогүй. Ажалай үнэтэ саг дэмы hалана, түхеэрэлгэ, станогууд удаан саг соо миин байлгагдана. Иимэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, промышленна олон коллективүүд урда жэлэй алдуу дутагдалhаа тодорхой тобшолол хээгүй, тэдэниие усадхаха талаар зохихо хэмжээ абаагүй байhаар.

Иимэ дутагдал усадхахын тула үйлэдбэрие зүбөөр эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, ажалай эмхидхэл эрид hайжаруулха шухала. Теэд олон предприяти энэ хэрэгтэ зорюулагдаhан түсэбөө дүүргэнэгүй. Хүдэлмэришэдэй ажалые нарижуулан hайжаруулха даабари республика доторнай 92 процент дүүргэгдээ. Мүн ажалай түрүү онол арга хэрэглэхэ, хүдэлмэришэдэй ажалладаг газарые эмхи гуримтай, таатай зохид болгохо түсэб 91 процент дүүргэгдэhэн байна.

Экономическа талаараа hайн үрэ дүн туйлаха, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гээшэ энэ табан жэлэй гол зорилго юм. Үйлэдбэрие эмхидхэн хүтэлбэрилгые hайжаруулаагүй, ажалые эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхээгүй hаа, энэ зорилго бэелүүлхэнь бэрхэшээлтэй. Тиимэhээ НОТ нэбтэрүүлхэ хэмжээ ябуулганууд промышленна предприятинуудые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ, коллективүүдэй социальна хүгжэлтын холын хараата түсэбүүдэй нэгэ таhаршагүй хубинь болохо ёhотой. Ажала зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулhанай ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ехэ продукци бүтээн гаргаха, тингэжэ үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гэhэн экономическа шухала зорилго бэелүүлэгдэхэ байна.

Промышленна предприятинуудта ажалые эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ талаар дары хэмжээ абаха, НОТ бэелүүлхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гээшэ ехэ удха шанартай.

С. БАРДАМОВА.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

Профсоюзуудай областной совсдэй дэргэдэхи курсада нэгэ үдэрэй семинар боложо, Улаан-Үдын соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолой промышленностиин профсоюзай месткомуудай массовигууд суглараба. Хамта 100-гаад хүн ерэжэ, ехэ туhатай лекцинүүдые шагнаа.

Лекторнүүд М. А. Мэнтахаева, В. П. Балданова, Т. М. Михайлов, П. И. Воробьев, С. Г. Улаханов, Л. Ф. Шульгина гэгшэд лекцинүүдые уншажа, коллектив соогоо хайшан гэжэ хүмүүжүүлгын, соёлой хүдэлмэри ябуулхаб, хүн бүхэндэ ойлгуулан нэбтэрүүлхэб гэхэ мэтэ асуудалнуудые сугларагшадта ойлгосотойгоор тайлбарилжа үгэбэ.

Улад зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар профсоюзай тон ехэ үүргэтэй байhаниие лектор В. П. Балданова тэмдэглэбэ. Тэрэ СССР-эй профсоюзуудай XV съезд тухай тобшохоноор хөөрэхэ зуураа, Л. И. Брежневэй профсоюзуудай үүргын ехэ байhан тухай хэлэhэниие онсолон тэмдэглэhэн байна.

Лектор бүхэн ажалшадай амаралтые зүбөөр эмхидхэхэ тухай онсо тогтобод. Амаралта эмхидхэлгые ганса кино харалга, театрта оролго, телевидени, радио, газетэ уншалгаар хизаарлаха бэшэ, харин мүнөө сагай эрилтын ёhоор бүри hонирхолтой, далайса ехэтэй болгохо хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэд. Жэшээнь, манай город, республика соомнай hонирхолтой, нангин газарнууд бии ха юм. Республикымнай зарим завод, фабрикануудта, колхоз, совхозуудта hонирхолтой музейнүүд бии. Тэндэ экскурсяар ошобол hонирхолтой юумэ хаража, ехэ юумэ ойлгожо болохол.

Лекторнүүд залуу үетэниие коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ асуудалда ехэ анхарал табиhан байна.

Семинарай түгэсхэлдэ профсоюзай эдэбхитэд өөhэдынгөө ажал хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэhэн байха юм.

М. САНЖИЕВА.

Мэргэжэлтэ шэнжэлнэ, дурадха...

Һайжаруулагдамал бэлшээри зүбөөр ашаглаха тухай

Манай республикын эрхэ байдалда хабартаа бэлшээриин ногоон аалияар ургадаг, зундаа hайнаар ургаха сагынь бага. Энэ ушарта hайжаруулагдамал бэлшээри зүбөөр ашаглаха, тэндэ хабартаа ямар үедэ мал оруулжа болохо байhые тодорхойлхо тон шухала.

Эдэ асуудалнуудта харюу олохо зорилгоор манай хүдөө ажахын институдай хүдэлмэрилэгшэд Загарайн аймагай Онохойн совхоздо туршалга хэжэ үзэhэн байна. Энэ туршалгын дүнгүүд яhала hонирхолтой, ганса энэ аймагай бэшэ, мүн бусад аймагуудайшье ажахынуудта туhатай байха гэжэ hанагдана.

ХАБАРТАА ХЭДЫДЭ МАЛ БЭЛШЭЭЖЭ ЭХИЛХЭБ?

Һаалиин фермын дэргэдэ hайжаруулагдамал бэлшээри түхеэрхэдээ, тэрэниие 8—16 хэhэг болгожо хубаадаг гуримтай. Тиимэhээ бидэнэр туршалга хэхын тула бэлшээриин нэгэ хэhэгые 7—8 хуби болгоод, тэндэ ургаhан ногооень элдэб болзорто сабшажа элдэб нормоор үтэгжүүлжэ, уhалжа туршаhан байнабди. Тэдэ хубинуудай ногоон хоорондоо 4 үдэр лэ забhартайгаар гэхэ гү, али 28—29 үдэрэй туршада сабшагдажа үзэгдөө.

Удаань хэнзэ ногооной 12—15 сантиметр үндэр болохотойнь сасуу хоёрдохёо сабшаhан гэхэ гү, али мал хоёрдохёо адуулhан шэнги туршаабди. Һүүлдэнь шэнэ хэнзэ ногооной ургахые харалсажа, гурбадахяа сабшаабди.

Туршалга хэhэн энэ юрын бэлшээримнай хоёр хадын хоорондохи голдо, залаата, элдэб зүйлэй ногоотой, бага зэргэ хүлэритэй газар юм. Хүрьhэниинь доошоо болоходоо хайр шулуутай. Иимэ гол газарай сабшалангай, мүн тэндэ түхеэрэгдэhэн бэлшээриин ногоон (манай ажаглахада) хабартаа оройтожо ургадаг, июниин 20—25-най багаар лэ мал бэлшээхэ хэмжээндэ хүрэдэг байшоо.

Манай эндэхи эрхэ байдалда бэлшээриин ногооной мал адуулха хэмжээндээ хүрэхэдэл, эдюулжэ захалха хэрэгтэй гэжэ шэнжэлэтдээ. Юуб гэхэдэ, энэ үедэл ногооной дахин hэргэжэ ургаха тэжээл набша намаагаа дамжан, үндэhэндөө орожо хүсэдэг байна бшуу.

Тиимэhээ бэлшээриин ногоое июниин 24-hөө июлиин 28-хүрэтэр түрүүшынхеэ малда эдюулhэн жэшээтэй. Энэ үедэ бэлшээриин ногооной ургаса 9,9 центнерhээ 22,5 центнер хүрэтэр (үбhэндэ оруулжа тоолоходо) дээшэлээ.

Тэрэ бэлшээридээ дахин эрьежэ, хэнзэ ногоондо июлиин 19-hөө сентябриин 10 хүрэтэр мал оруулаа. Энэ ушарта ургасань гектарай 6,8 центнерhээ 1,5 центнер байшоо. Юуб гэхэдэ, наймадахи хубида мал түрүүшынхеэ адуулха үедэ ногоониинь үрэеэ гүбихэ болошоод байhан хадаа хэнзэ ногоон балай ураагүй ха юм.

3-дахи хубиhаа 6-дахи хүрэтэр, июлиин 3—5-hаа hүүлдэ мал бэлшээhэн газарта хэнзэ ногоон нэгэ дахин ургана. Гансал 1-дэхи, 2-дохи загуунуудтал хэнзэ ногоо хоёрдохёо ургуулжа болохо байна гэжэ шэнжэлэгдээ. Түрүүшынхеэ июньдэ, хоёрдохёо—июльдэ, гурбадахяа—августда мал бэлшээжэ болохо байба.

Ногооной ургаха энэ онсо өөрсэ илгаае хараада абажа, манай эндэ hайжаруулагдамал бэлшээри ямар гуримтайгаар эмхидхэбэл дээрэб гэжэ бодомжолжо үзэгдөө. Тиихэдээ 200 үнеэдэй фермэдэ түрүүшынхеэ адуулха 49 гектар, хоёрдохёо бэлшээхэ 164 гектар юрын бэлшээри хэрэгтэй болоно. Имагтал ногооной ургасын бирагүй байhан дээрэhээл иимэ ехэ бэлшээри бэлдэхэ бологдоно бшуу.

Хоёрдохёо бэлшээхэ 164 гектар газартань эртэ (июниин 2-hоо июлиин 10 хүрэтэр) хуряагдаhан сабшалан нэмэжэ оролсохо байна. Мүн үбhэнэй гурил хэхээ хуряагдаhан ногооной узуур энэ бэлшээридэ оролсоходоо болохо. Тингэжэ түрүүшын ээлжээндэ хэрэглэгдээгүй 140 гектар бэлшээри нэмэгдэхэ ушартай.

Мал гурбадахяа адуулхын тула уридшалан хэрэглэгдэhэн 189 гектар бэлшээриин мнил 84 гектарынь гэхэ гү, али хахадhаа багань ашаглагдажа болохо байшоо. Тэндэhээ гектарай 2,7 центнер үбhэн абтаха гэжэ бодобол, бүхыдөө 227 центнер суглуулагдаха хараатай.

Тиигээд үлөөшэ 20 хоногто малаа бэлшээхын тула 480 центнер үбhэ абахаар бэлшээри хэрэгтэй гэхэ гү, али июлиин 10—25-най үеэр хуряагдаhан 79 гектар сабшалан хэрэглэгдэхэ байна.

Ушар иимэhээ фермэдэ hайжаруулагдаагүй 96 гектар (үхэр бүхэндэ 0,48 га) юрын бэлшээри, 179 га сабшалан, таряалангай узуур (үхэр бүхэндэ 0,86 га) ашаглагдаха юм.

ҮТЭГЖҮҮЛЭГДЭҺЭН БЭЛШЭЭРИДЭ

Зүгөөр бэлшээриие үтэгжүүлхэдэ ургасань нилээд дээшэлнэ. Гектар бүридэ шэмэ болохоор 60—60 килограмм азотно, фосфорно, калийна үтэгжүүлгэ түрүүн оруулаад, хоёрдохёо — 90 килограмм азотно, 60—60 килограмм фосфорно, калийна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ, бэлшээриин ногооной ургаса (үбhэн) түрүүшын адуулгын үедэ гектарай 25—30,5 центнер, хоёрдохёо бэлшээхэдэ—8,9—10,5 центнер болоhон жэшээтэй.

Туршалгын дүн хараад үзэхэдэ, иимэ дунда зэргын хэмжээнэй минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ, малаа дүрбэн хубидань гурбадахяа бэлшээжэ болохо байба. Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ, хэнзэ ногоон түргэнөөр ургадаг байшоо.

Бэлшээридэ мал адуулжа захалха сагые хубилгахада, тэндэхи ногооной шанар, протеинэйнь хэмжээн илгаатай болодог. Илангаяа мал түрүүшынхеэ бэлшээхэдэ элитэ байдаг. Бэлшээриин ногоондо гектарай 90 килограмм азот оруулхада, июлиин 3—5 хүрэтэр эгээн ехэ протеинтэй, дунда зэргээр 15,8 процент протеинтэй байдаг гэжэ элирээ.

Июлиин түрүүшын арбан хоногто мал адуулхада ногооной протеин доошолжо захална. Тиимэhээ бэлшээриин ногоон июнь hарада, июлиин эхеэр эгээн шэмэтэй байдаг гэжэ шэнжэлэгдээ.

1970 ондо хэгдэhэн туршалгын ёhоор үтэгжүүлэгдэhэн бэлшээриин ногоон июниин 24-дэ 30—40 сантиметр үндэр болонхой байгаа. Тиимэhээ тэндэ мал бүри эртэ, июниин эхеэр бэлшээжэ захалхаар hэн. Энээниие тодорхойлхын тула 1971 ондо бэлшээриин ногооной мал адуулха сагтаа хүрэхэ тумань сабшагдаhан байна.

Гектар бүридэ 60—60 килограмм хүртэхөөр гурбан зүйлэй минеральна үтэгжүүлгаар шанаржуулагдаhан бэлшээридэ июниин 9—14-hөө, гектарай 90 килограмм азотно, 60—60 килограмм фосфорно, калийна үтэгжүүлгэ хэрэглэhэн газарта июниин 5—10-hаа июлиин 3—5 хүрэтэр мал бэлшээхэдэ зохид. Үтэгжүүлэгдэhэн иимэ бэлшээридэ июниин 25—29-hөө июлиин 20—26 хүрэтэр хоёрдохёо, июлиин 20—24-hөө сааша гурбадахяа адуулхада болохо. Энэ ушарта түрүүшын ээлжээндэ гектарай 25—32 центнер үбhэ, хоёрдохидо—9—14 центнер, гурбадахида—5,5 центнер үбhэн абтаhан жэшээтэй. Тингэжэ малаа нэгэдэхеэ, хоёрдохёо (июнь, июль hарада) бэлшээхэдээ ногоон тэжээлээр хүсэд хангаха арга олдоно. Гурбадахяа августда бэлшээхэдэ тэжээл бага зэргэ дуталдахаар байна.

Бэлшээридэ хабар эртэ мал оруулхада (үтэгжүүлэгдээшье hаань) ургасань доогуур байдаг гэжэ шэнжэлэгдээ. Юуб гэхэдэ, энэ ушарта ногоон үлбэртэдэг, үндэhэндөө хэрэгтэй бүхы хоол абажа үрдеэгүй байдаг шуу. Тиимэhээ элдэб шэмэ багатай ... гохо зорилгоор лэ за... мал эртэ оруулжа бо... Юрэнхыдөө үтэгжүүл... шээридэ июниин 10-... лиин 3—5 болотор м... эхилхэдэ тааруу гэж...

Азотно үтэгжүүлгэ... оруулхада юугээрэ ... хоёрдохёо бэлшээхэ ... ургуулхада тэрэ бир... нэгүй бшуу. Тиимэ... рада малаа hайн... хангахын тула сабш... нэмэжэ хэрэглэлсэхэ ... доно. Үгышье hаа, ... жүүлгэ хоёр дахин ... тай. Малаа хоёрдохё... нэй, газараа уhалhа... азотно үтэгжүүлгэ та... хэнзэ ногоон түргэн... Мүн азотно үтэгжүү... хаяа хэрэглэхэдэ, ... хоёрдохи хэнзэ ногоо... hайжарна.

НАГ ШЭБХЭ ХЭР...

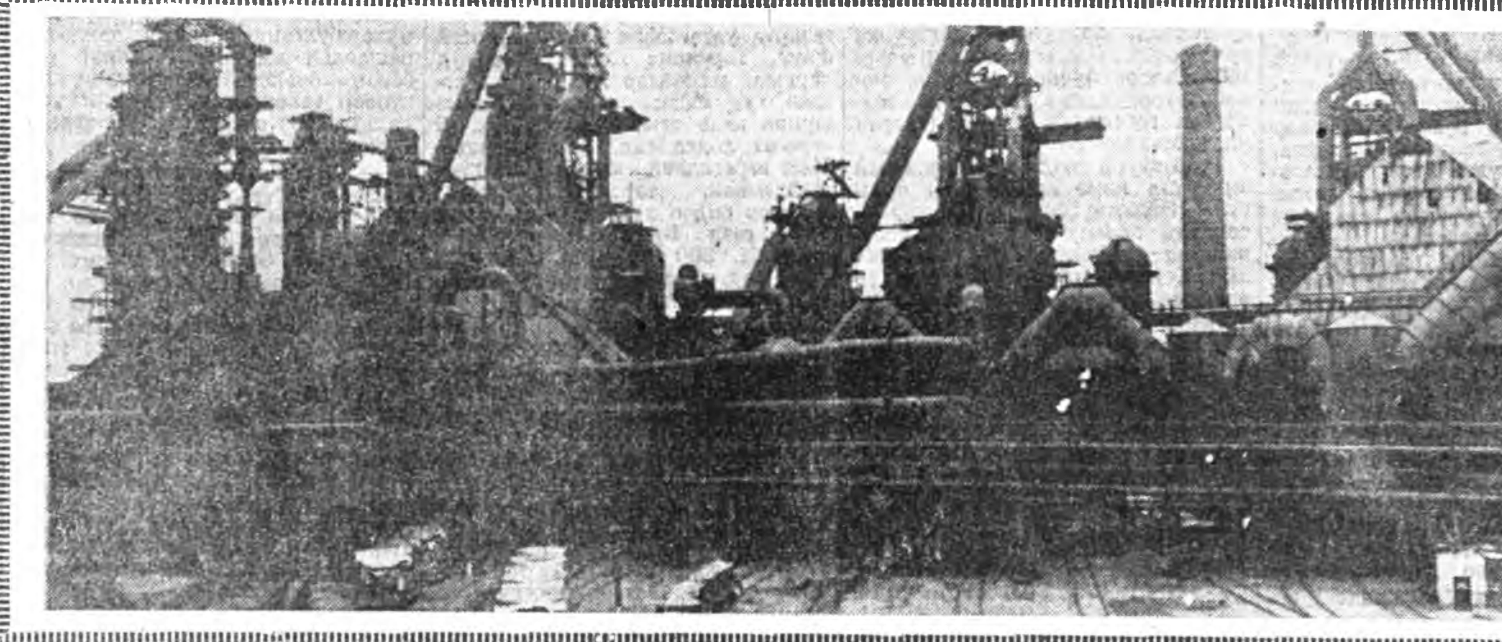
Манай республикын... далда бэлшээри дээр... хэрэглэхэдэ угаа ... байшоо. Хабартаа ... шэбхэ тараахада ног... са, мал бэлшээхэ хэм... сэнь унжагайрдаг гэ... дээ. Иимэ газарта ... гурбадахи арбан хо... жа захалха бологдон... hайжаруулагдамал ... аргал шэбхэ намартаа... раахада зохид гэжэ ... ушарта малаа тэндэ ... рүүшын арбан хоног... захалхада тааруу бол...

Наг шэбхэ хэр... ногооншье hайнаар ... сань тиигэжэ үтэг... хиhөө 1,5—2 дахин ... юм. Ингэжэ шэбхээр... дэhэн бэлшээридэ хоё... ральна үтэгжүүлгэ ... ургасань бүри hайжа... үхэр бүхэндэ 0,3—0,4... тэхөөр хорёологдоhон ... лагдамал бэлшээрие ... минеральна үтэгжүү... шанаржуулбал, ... зундаа ногоон тэжээ... дуулхагүй болонобди.

Һайжаруулагдамал ... хойноhоо иигэжэ хар... тэрэ муудажа, орой ... үрэгүй юумэ болошохо... элитэ.

Г. К...

Буряадай хүдөө аж... ститудай доцент, ... хын эрдэмэй ...



Ороной урда зүгтэхи ... нэй предприяти болож... металлургическа завод ... сагай жэлнүүдэй турш... дахаар бэшэ белотөрсо ... Цехүүдынь шэнэлэн ... шэнэ түхеэрэлгэнүүд таб...

Донбассай үнинэй ... hайн шанартай шэрэм, б... кат гаргана. Хилын са... шөөд гүрэнүүд эндэхи ... далдан абана.

Дэлхэй дээрэ эгээ hай... тай булад хайлуулха гэ... сөө металлургнуудай д... хэhэн мартеновскэ цех... тив 130 ондоо янзын ме... гадаг болоо. Булад хайл... бүхы продукцинингаа 60 ... hөө дээшые дэлхэйн ... шанартайгаар гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. ... нэрэмжэтэ Донецкэ ме... ческа заводой доменно... юрэнхы түхэл шэнжэ.

ТАСС-ай фотохр...

СОВЕТ УЗБЕКИСТАНАЙ ЗОЛ ЖАРГАЛТА ЗАМ

СССР-50

★ ★ ★ ★



ЛЕНИНСКЭ НАЦИОНАЛЬНА ПОЛИТИКЫН ТҮГЭС ИЛАЛТА

Ш. Р. РАШИДОВ,
...истанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь

...Ленин национальна асуу- ...Коммунис партиин науч- ...нэ баримтатай программые талаһаань наринаар шэн- ...зохёоһон юм.

...мунис партиин ленинскэ на- ...на политикые бодото дэ- ...лүүлхэ замые Агууехэ ...ин социалис революци ...гөө һэн. Тэрэнэй илаһанай ...р Советүүдэй ороной наци- ...олон арад үндэһэтэдэй хоо- ...дли тэгшэ эрхын, аха дүү харилсаанай үндэһэ һуури ...хани холбоо, арадуудай ...нь национальна гүрэн бай- ...ба интернациональна ле ...гол ёһонуудые бариматалан, ...е элсүүлэн жагсааха һайн ...хэсэл бии болоһон бэлэй. ...совет республикануудые ...дэһэ яһатантай нэгэ гүрэн ...ын түлөө дэлгэрһэн түгэс ...хүдэлөөн Россиин арадуу- ...интернациональна шэнжэ ша- ...ари тодо гэршэ болоһон ...Энэ хүдэлөөе Ленин ту- ...Коммунис парти ударидаа

...станай коммунистнуудта ...Ленинэй 1919 ондо эльгээ- ...эг гайхамшаг документ ...Тэрээн соо Зүүн зүгтэ бэе- ...партиин шухала зорилго- ...дорхойлогдоһон байгаа. ...ональна асуудал шиидхэ- ...Коммунис парти өөрынгөө ...багшын захяа заабарие ...шэгүйгөөр бэелүүлээ. Ле- ...ургаалай ёһоор шэнэ ту- ...гүрэн — Совет Социалис ...икануудай Союз байгуул- ...муудые парти тодорхой ...хёогоо.

...оной декабрьда тиимэ Со- ...уулагдаа һэн. Бүхы совет ...ые нэгэ гүрэн дотор нэгэ- ...ушар — социалис обще- ...байгуулхын түлөө тэмсэхэ- ...нэй шиидхэхэ уг зорил- ...хүсэлэл оролдолгые нэгэ- ...арга олгоһон юм. СССР ...социализмын байгуулагда- ...национальна асуудал ам- ...айгаар шиидхэгдэжэ, манай ...бүхы арадуудай социалис ...рисаан батаар тогтон мүн-

...засагай жэлнүүдтэ манай ...тор үндэһэн хубилалтанууд ...Социально-экономическа, ...политическэ, соёл культу- ...хүн зоной ажаһуудалай, ...уулгын бүхы һалбаринуу- ...оноймнай нютаг бүхэндэ ...хубилалтанууд болоо. Ма- ...н урдань барга харанхы, ...шахуу байдалтай байһанаа, ...сагай хүгжэлтын хяра орой- ...аа. Эдэ хубилалтанууд Рос- ...анай национальна заха хи- ...д гэжэ тоологдодог хаан- ...тай колониинууд байһан га- ...нгаая эли тодоор хараг-

...станай урдын байдалые ...үзэе. Эндэ хүн зон бүхы- ...шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй ...шажан мүргэлэй заншалаар ажаһууһан, феодальна байгуулалтатай, үгытэй ядуу таряашадай, эрхэ сүлөөгүй ажалша зоной ажаһуудаг газар байһан. Энэ нютагта шариадай ба коранай ёһо заншалаар улад зоной ажаһуудал, харилсаан гуримшуулагдадаг бэлэй.

Тиигэжэ байтар, Агуу Октябрь мандажа, Ленинэй партиин заяаһан этигэл найдабариин толон бадаржа, манай газар дэлхэй дээгүүр тараа һэн. Хуушан гурим, тэрээнтэй хамта үлэсхэлэн хооһон, харанхы мунхаг байдал, үбшэн тахал үгы болоо. Ажалша хүн хубиин заяанайнгаа эзэн боложо, политическэ эрхэтэй, баян дэлгэр ажаһуудалтай болоо. Юрын ажалша хүнүүд гүрэнөө ударидалсадаг, эрдэмтэд, искусствын ажал ябуулагшад, үйлэдбэри эрхилэгшэд болоо, шэнэ байдал байгуулгын үргэн замда ороо.

Совет засагай үедэ Узбекистанай республика экономико болон соёл культураяа хүгжөөгөөд, бүхы дэлхэйе гайхуулна. Партиин заабаряар, арадай хүсэл оролдолгоор энэ республика Зүүн зүгтэхи социализмын гэгээн гэрэлтэ одон болонхой. Манай хизаар нэн түрүүн хлопогоороо суурхадаг. Хлопок — манай омогорхол, республикын баялигай гол эшэ үндэһэн юм. Революциин урда тээ, 1916 ондо 610 мянган тонно хлопок абтадаг, дунда зэргээр гектарай 11 центнер ургаса хуряагдадаг байгаа.

Мүнөө тад ондоо. Совет Узбекистан ороной хлопок ургуулгын гол газарынь болонхой. Һүүлэй хэдэн жэлдэ удаа дараалан 4 миллион тонноһоо дээшэ хлопок орондоо үгэнэбди.

Республика дотор хүдөө ажахын үйлэдбэриин бусад һалбаринууд амжалтатайгаар хүгжэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө тушааха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Узбекистанда газар уһалха барилга туйлай ехэ дэлисэтэйгээр хэгдэнэ. Мүн газар тариалан эрхилхэ хэрэг үндэһөөрөө хубиланхай. Энэмнай үргэлжэдэнь оньһожоруулгын, химиин, түрүү агротехникын үндэһөөр эрхилэгдэнэ. Узбек ороной хүдөө тосхоной шэг шарай тад ондоо болоо, тариашадай, малшадай, ажахы хубилжа, ажалайнь шэнжэ танихаар бэшэ болонхой. Мүнөөнэй хүдөө тосхонууд болбосон түхэлтэй, уужам, һаруул байшан гэрнүүдтэй болохоһоо гадна, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха предприятинуудтай, олон һургуули, клуб, библиотекэ ба магазинуудтай, үхибүүдэй болон медицинын эмхи зургаануудтай.

Индустриин түгэлдэр хүгжэлтэ хүдөөдэхи социалис шэнэдхэлгын найдамтай үндэһэ һуури болоо һэн. Революциин урда тээхи Туркестанай хизаарта оройдоол арбаад промышленна предприяти хүдэлдэг байгаа. Харин мүнөөнэй Узбекистан — хүсэн түгэс индустритай, шэнэ техникээр зэбсэгжэһэн республика болонхой.

Узбегэй ССР-тэ мүнөө промышленна үйлэдбэриин 100 гаран һалбари тоологдоно. Эдэ үйлэдбэринүүд совет үедэ шэнээр байгуулагдаа юм. Машина бүтээлгэ, энергетическэ, химиин, нефтиин, шулуу нүүрһэнэй, газай, малтамалай, металлургическа, алтанай, электротехническэ промышленность, самолет бүтээлгэ, электронно, хүнгэн, эдеэ хоолой бусад һалбаринууд, барилгын индустри түгэс хүгжэнхэй юм.

Узбегэй ССР-эй байгуулагдаһан 1924 оноһоо 1971 он хүрэтэрхи үе соо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 119 дахин ехэ болоо. Узбекистанай промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүд мүнөө СССР-эй бүхы аха дүү республикануудта, дэлхэйн 70 орондо эльгээгдэнэ.

Республика дотор промышленностиин хүгжэхэтэй хамта, хүдэлмэришэн анги урган мүндэлөө. Революциин урда тээхи Туркестанда хүдэлмэришэд гэжэ байгаагүй юм. Хүдэлмэришэдэй ажалшье хубилаа. Гол ажалыень станогууд, автомат түхеэрэлгэнүүд бүтээнэ.

Соёлой байгуулалтын талааршье угаа ехэ хубилалтанууд болоо. Революциин урда тээхи Узбекистанай хүн зоной оройдоол 2 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэ байһан. Мүнөө эндэхи улад зон толгой тоолон үзэг бэшэгтэй болонхой. Урдань дээдэ һургуули эндэ үгы байһан, мүнөө 39 дээдэ һургуулида 234 мянга гаран хүн һурана. 168 тусхай дунда һургуулида — 167 мянган хүн, юрэнхы һуралсалай 9234 һургуулида 3407 мянган хүн һурана.

Республика дотор Наукануудай академи, научна 148 эмхи зургаан бии. Мүнөө манайда эрдэмтэ 25300 багшанар, тэдэнэй тоодо 100 гаран академигүүд, гэшүүн-корреспондентнүүд, эрдэмэй 500 шахуу доктор, 7000 шахуу кандидадууд тоологдоно.

Хэблэл, радио, телевидени ехээр хүгжэнхэй. Республикын хэблэлэй газар жэлдээ 2 мянга гаран нэрэтэй номуудые 96,9 миллион хэһэгээр хэблэн гаргана. Узбекистанай литература болон искусство шэнэ, социалис удхаар нэбтэржэ, уран һайханай талаараа бүри баян болонхой. Республика дотор уран зохёолшод, композиторнууд, уран зураашад, архитекторнүүд, кино ба театрай хүдэлмэрилэгшэд олоороо урган гараа.

Революциин урда тээ Узбекистанда соёлой гуламтанууд үгы байһан юм. Мүнөө 24 театр, концертын, 20 коллектив, 4 мянга шахуу кинотүхеэрэлгэ, 3344 клуб, 5708 библиотекэ хүдэлдэг.

Эхэнэрнүүдые боолшолго дарлалгаһаа сүлөөрүүлһэн ушар — манай агууехэ туйлалтануудай нэгэн болоно. Эхэнэр хүн урдын Дунда Азида эрхэгүй, барга харанхы, эрэ хүнэй зараса байһан юм. Харин мүнөө эхэнэрнүүд коммунис общество эдэбхитэйгээр байгуулалсагшад болонхой. Республикын арадай ажахыда хүдэлдэг хүнүүдэй хахадынь шахуу эхэнэрнүүд.

Социалис революциин үшөө нэгэ шухала дүн юуб гэхэдэ, шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэ болоно. Совет засагай үедэ Узбекистанда эрдэм, соёл, болбосорол ехэтэй хүнүүд урган гаранхай. Республикын арадай ажахыда дээдэ, дунда эрдэмтэй 570 мянган мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Совет патриотизм, социалис интернационализм, коллективизм, нүхэд ёһоной, аха дүү ёһоной мэдэрэлээр нэбтэрһэн хүнүүд урган гараа.

Узбегэй ССР-тэ 122 наци ба үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд ажаһуудаг. Ажалша коллектив бүхэн олон үндэһэ яһатанһаа бүридэнэ.

Социалис ёһоной шэнэдхэлгын аша үрэ нимэл даа!

Энэ хадаа совет обществын хүгжэлтын хуулита үрэ дүн, капитализмһаа социализмын жэшээгүй булюу һайн байһанай, буржуазна байгуулалтаһаа Совет ороной ниитын, гүрэнэй байгуулалтын булюу һайн байһанай гэршэ жэшээ мүн. Энэ хадаа ленинскэ партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэриин аша үрэ мүн.

СССР-эй арадуудай хани барисаан шанга туршалгануудые хүндэтэйгөөр дабажа гараа. Энэ хани барисаан манай ороной дайсадта эсэргүү хамтын тэмсэлэй үедэ адхарһан шуһаар бэхижүүлэгдээ.

Арадуудай хани барисаанай агууехэ хүсые, эдэнэй аха дүүгэй туһаламжые узбек арад һайн мэдэхэ болонхой. Имагтал совет арадуудай аша туһаар, нэн түрүүндэ агууехэ ород арадай аша туһаар узбек арад гүрэн түрэтэй болоо, өөрын экономико, соёл культура хүгжөөлгөөр асари ехэ амжалта туйлаа, социалис хүгжэлтын үргэн замда ороо. Энэмнай Коммунис партиин ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай, совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай эбдэршэгүй бата бэхи болоһоной гэршэ мүн.

Манай ороной арадуудай үнэн сэхэ, гүн сэдьхэлэй хани барисаан булад шэнги хатуу, булагай уһан шэнги тунгалаг, наран шэнги гэгээн, һаруул юм. Энэ хани барисаан совет хүнүүдые элсүүлэн жагсаана, зоригжуулна, бата нэгэдэлэй мэдэрэл түрүүлнэ, хүсэ шадалыень арьбадхана. Тиин совет арадууд энэ нангин хани барисаагаа нюдэнэй сэсэгы мэтээр хамгаалжа байдаг. Юуб гэхэдэ, энэ хани барисаан — манай жаргал, манай ерээдүйн илалтануудай эшэ үндэһэн мүн.

ИНТЕРНАЦИОНАЛАЙ НЭРЭТЭЙ КОЛХОЗДО

Узбегэй республикада «Интернационал» гэжэ нэрэтэй колхоз бии юм. Тэрэ колхоздо 24 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд эбтэй эетэйгээр ажаһуудаг, ажалладаг юм. Энэ нютагай ажалшадай хани барисаан манай Эхэ ороной арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай үльгэр жэшээе эли тодоор харуулжа байдаг юм.

Нютагай шэнжэ шарай урдынхиһаа үндэһөөрөө хубилаа. Баян дэлгэр байдалтай, машина техникээр элбэг, болбосон түхэлтэй нютаг юм. Хирпиисээр баригдаһан, шифер хушалтатай, орой дээрэ телевизорэй антенэнүүдтэй гэрнүүд жэрылдэдэг. Һургуули, универмаг болон зоной суглардаг бусад байшангууд олоор бодхоогдонхой.

«Интернационал» колхоз мүнөө үе сагай олон һалбаринтай ажахы юм. Зүгөөр олзо доходойнь гол эшэ үндэһэн хлопок болодог. Үнгэрһэн жэлдэ колхоз мянган гектар хлопок тарижа, 3468 тонно ургаса хуряагаа. Гектар бүхэнһөө 34 центнер хлопок абаһан байна. Иимэ ехэ ургаса нютагай зон үнинэй абаагүй юм.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада колхозой олзо доход 3 дахин ехэ боложо, 3 миллион түхэриг хүрэбэ. Эндэхи ажалшадай һарын дунда зэргын салин 150 түхэриг болоо. Мүнөө ниитынгээ ажахые улам саашань хүгжөөжэ, хүн зоной ажаһуудалаа бүри һайжаруулжа, бүри баян дэлгэр байдалтай болохын түлөө эндэхи зон тэмсэжэ байдаг юм.

Х. ТАДЖУБАЙ.

● ◆ ●

ТАШКЕНТ ХОТОДО

Совет засаг, социалис байгуулалта жаргал асарһан юм гээд узбек арад хэлсэдэг. Энээнэй гүн удхые ойлгохын тула 1972 оной Ташкентые хараха хэрэгтэй. Арадуудай хани барисаан гэжэ нэрэтэй гудамжада үргэн ехэ сэсэрлиг баригдажа байна. Хажуудань мүн лэ Арадуудай хани барисаан гэжэ нэрэтэй метрогой станци бодхоогдоно. Эндэ баһал иимэ нэрэтэй хүшөө бодохо юм. Энэнь совет арадуудай хани барисаанда зорюулагдаха.

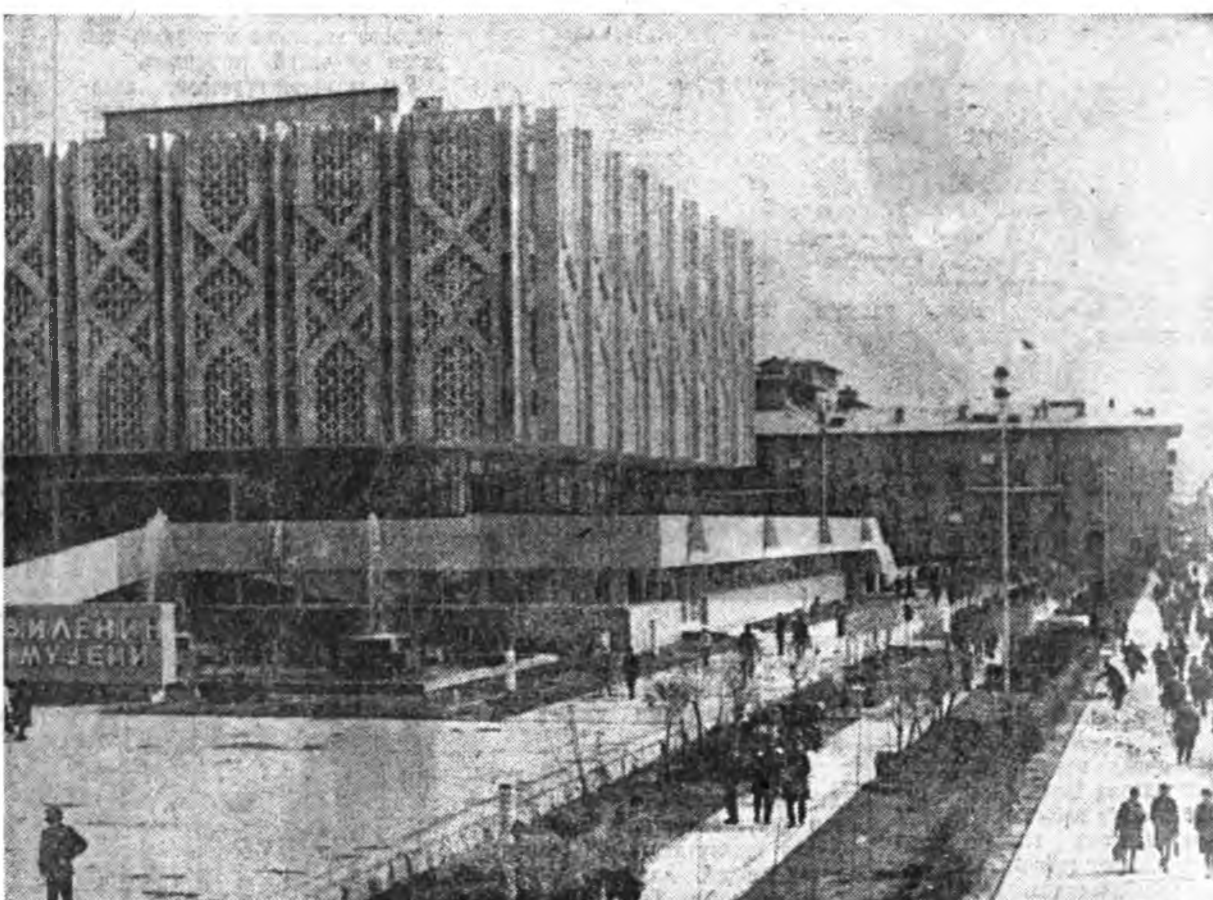
Эндэхи Анхор мүрэн дээгүүр түмэр-бетоноор баригдаһан туйлай ехэ хүүргэ городые гоёодог. Энэ хүүргэ мүн лэ Хани барисаанай нэрэ зүүһэн.

Городто 110 национальностьнуудай түлөөлэгшэд ажаһуудаг. Эндэхи хүн зонойнь тоо миллион хахад юм.

Манай ороной хани барисаанай аша туһа 1966 ондо, эндэ ехээр газарай хүдэлхэдэ ойлгогдоһон юм. Газарай хүдэлжэ, городой һандаржа байхада, эгээн түрүүшээр Совет Армиин солдадууд, офицернүүд туһа хүргөө. Тэдэнэй хүсөөр богонихон болзорой туршада Ташкентын хажууда шэнэ город бодоо һэн. Тиигээд Советскэ Союзай нютаг бүхэнһөө, хото город бүхэнһөө туһаламжа ерэжэ эхилээ бэлэй.

Мүнөө Ташкентдэ олон дабхар гэрнүүдтэй шэнэ кварталнууд үндын бодонхой. Москвагай, Ленинградай, Украинын, Казахай, Грузиин, Белоруссиин, Армениин гэжэ тэдэнэр нэрэшэнхэй. Энэмнай аха дүү арадуудай хани барисаанай үшөө нэгэ гэршэ, үшөө нэгэ һүлдэ тэмдэгынь мүн.

Х. ГУЛЯН.



УЗБЕГЭЙ ССР-эй ниислэл хото — Ташкент.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй Түбэй музейн филиал.

ТАСС-ай фотохронико.

АКАДЕМИИН ПРЕЗИДЕНТ

Узбекистанай Наукануудай академиин шэнжэлгэ тухай хэлэхэ болоо һаа, мянган асуудал гэжэ хэлэжэ болоно. Үшөө тиихэдэ мянга нэгэдэхинь энэ болоно...

Академиин президент атомна реакторта ерээ, һүүлээрнь гелиотехническэ полигон ошоо, тиигээд өөрыгөө лабораторидо хэдэн час һууба. Эндэнь шэнэ биостимуляторнууд шэнжэлэгдэнэ. Хожомынь президиумдэ һуужа, эрдэмтэдтэй саг зуурын хөөрэлдөөнэй һүүлээр тоо бодолгын түб газарта ошобо.

Узбекистанай эрдэмэй гуламтын хүтэлбэрилэгшын ажал ябуулга тухай юунһээ эхилжэ хөөрэхые ядалсаад байтарнай, Абид Садыкович Садыков иигэжэ хэлээ һэн:

— Хүдөөгэй тосхонһоо эхилэе.

...Узбекистанай зүүн таладахи Китаба гэжэ хүдөө тосхондо Академиин президент хлопок ургуулагшадтай, хонишодтой, багшанартай уулзаба. Эндэ эрдэмтын нүхэд сугларанхай. Тэдэнэр хлопогой шэнэ сорт тухай, шэнэ үтэгжүүлгэ тухай, газар уһалха шэнэ арга тухай академигэй хөөрөө ехэ һонирхолтойгоор шагнана. Һүүлээрнь асуудалнууд табигдана. Тиихэдээ гансашье хүдөө ажахын талаар бэшэ, харин һуурин газарай ажаһуугшад кибернетикын шэнэ туйлалтанууд, Улугбегэй зохёолнуудые хэблэхэ тухай, замбуулин соогуур ниидэдэг онгосонууд тухай, арадай аман үгын баялигуудые суглуулдаг эрдэмтэд тухай асуудалаар һонирхоно. Эдэ бүхы асуудалнуудтань президент яаралгүйхэноор дэлгэрэнгы харюу үгэнэ.

Городуудта, заводуud болон барилганууд дээрэ, колхозуудта болодог иимэ наукын үдэрнүүд президентын һаналаа табидаг мянга нэгэдэхи асуудалынь болоно.

Узбегэй урдын хүдөө тосхондо эрдэмтэ хүнэй иигэжэ юрын хүн зонтой уулзаха ябадал юрэ бусын ушарал болодог һэн. Тиихэ аргашье үгы байгаа. Хүн зон хадаа үзэг бэшэг оройдоо мэдэхэгүй байгаа бшуу. Узбегэй орон нютаг агууехэ бэлиг талаантаниие — Беруни, Улугбек, Абу Али Ибн Син, Аль-Хорезми гэгшэдые түрэһэн байха. Тиибэшье арад зон өөһэдөө харанхы мунхаг байдалда байгаа.

— Сэхыень хэлэхэдэ, мүнөөнэй эрдэм ухаанай эхин 1920 оной сентябриин 7 гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ үдэр Владимир Ильич Ленин Ташкентдэ университет байгуулха тухай декредтэ гар табиһан юм. Энэ документ урдын гээгдэнги байдалтай Узбекистанда эрдэм дэлгэрүүлхэ программа болоһон байгаа. Ород эрдэмтэд Москваһаа Ташкент руу ошожо, мүнөө үеын эрдэм наукые дэлгэрүүлжэ эхилээ һэн. Тэдэнэй нэрэнүүд олон, шэнжэлгэнүүдыншье ехэ, мүн һурагшадыншье олон байгаа. Ташкентын Ленинэй нэрэмжэтэ университедэй бэлэдхэһэн кадрнууд арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хүдэлнэ, совет наукын эрдэмтэдые бэлэдхэлгэдэ туһа хүргөө. Мүнөө республика дотор 27 мянган эрдэмтэд тоологдоно.

Узбекистанай Наукануудай академиин шэнжэлдэг 200 эмхи зургаан ба дээдэ һургуулинуудай гол шэнжэлгэнь коммунис байгуулалтын асуудалнуудта зорюулагдана.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй байдалһаа кибернетикын туйлалта хүрэтэр ургаһан зам узбек арад гаталжа гараа. Энэ хадаа узбек арадай оюун бодолой хүгжэлтэ, болото культурна революци болоһон юм. Узбекистанда 12,5 миллион хүн ажаһуудаг, тэдэнэй гурбадахи хүниинь һурадаг.

Узбекистанай Наукануудай академи мүнөө мянган асуудалтай научна хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Е. ЕФИМОВ, (ТАСС).

ИСЛАМБЕКОВҮҮД — ЭМШЭН УГТАЙ

Исламбековүүд гэхэдэ, энэ хадаа медицинын хүдэлмэрилэгшэд гэжэ Узбекистанда хүн бүхэн ойлгодог. Энэ бүлэ 40 гаран хүнһөө бүридэдэг. Тэдэнэй наһаа гүйсэһэн хүн бүхэн медик мэргэжэлтэй юм. Эндэ профессор, шүдэнэй врач, санитарка, институдай студентнэр бии. Эдэнэрэй эсэгэ Раджаб Капланович Исламбеков Ленинскэ шангай лауреат, СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, медицинын научна шэнжэлгын институдай директор юм.

Монреальда болоһон бүхы дэлхэйн выставкэдэ совет Узбекистанай делегаци ошоһон байгаа. Тэндэ журналистнууд профессор Исламбековтэ олон асуудалнуудые табяа һэн. Түбэнгиин үбшэниие радиоактивна элшээр эмшэлдэг болоһон тэрэнэй алдар соло дэлхэй дээрэ үнинэй суурханхай юм. Тиимэл хадань Раджаб Исламбеков тухай ехэ юумэ мэдэжэ абахаяа журналистнууд хүсэһэн байгаа.

— Эгээн дуратай ажалтнай юуб?

— Медицинэ, — гээд тэрэ харюусаа һэн.

— Энэтнай уялгата ажал бэшэ гү, сүлөө сагтаа юу хэдэгбта?

— Медицинэ тухай бэшэдэгби.

Иигэжэ тэрэ үнэн зүбөө хэлэһэн байгаа. Хари гүрэнүүдээр ябаһанайнгаа һүүлээр профессор Ташкентын хэблэлдэ очеркнуудые ходо бэшэдэг юм. Гол темэнь медицинэ болодог.

Дэлхэйн элдэб районуудта дэлгэрһэн түбэнгиин үбшэн, һужуураа хабдалга профессорэй һанааень үнинэй зобоодог байгаа. Үшөө студент ябахадаа Раджабай хэһэн түрүүшын хүдэлмэри түбэнгиин үбшэ элирүүлэн шэнжэлгэдэ зорюулагдаһан юм. Элитэ мэдээжэ немец врач Лигэй хэлэһэн үгэнүүдээр тус хүдэлмэринь эхилээ һэн: «Түбэнгиин үбшэнэй нюусань элирүүлэгдээгүй байһаар Иимэрхүү үбшэнүүдэй нюуса элирүүлхые оролдоһоной хэрэгтэй аал?» Мүнөө түбэнгиин үбшэниие хахалангүй аргалдаг болонхой. Энэ хүдэлмэриингөө түлөө профессор Исламбеков Ленинскэ шанда хүртэһэн байна.

Исламбековүүд, гэхэдээ, гансал медицинэ тухай хэлэгдэнэ бэшэ, мүн эрдэм хүгжөөлгэ тухай хэлэгдэнэ.

Совет засагай ашаар дарлагданги байһан арадай хүбүүд, басагад иигэжэ дэлхэйн культурын дээжэдэ хүртэһэн байна бшуу.

Вл. ЛЮБОВНЫЙ. (АПН).



...БЕГЭЙ ССР. Тахиаташска ГРЭС-эй барилга дээрэ. Аму-...шэнэ һабаар урдаха. Манай эсэгэ орондо бүтээгдэһэн эр-...һайн гидротехникэ тус ГРЭС-эй барилгада хүдэлнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

УЗБЕГЭЙ ССР. Арадай хатар наадананай республиканска фестивальда Учкурганска районой «Октябрь» колхозой уран һайханай бүлгэмэй артистнар гүйсэдхэхы үндэр мэргэжэл шадабаритай байһанайнгаа түлөө Узбекистанай Культурын министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Тосхоной 50 эрхим дуушад, хатаршад ансамбляа «Гулдаста» («Баглаа сэсэг») гэжэ нэрлэнхэй. Арадай аман зохёол һайн мэдэхэ Х. Бегаев тус ансамблиие хүтэлбэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой ансамблиин эхэнэр хатаршад

Р. ШАМСУТДИНОВАЙ фото.



МОСКВАГАЙ ЦИРК—УЛААН-ҮДЭДЭ

УЛААН-ҮДЫН Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжын адагта зогсоhон циркын амитадые харахаяа хүн зон олоороо субана. Эхэ оронойнмнай ниислэл—Москвахаа ерэhэн тус циркдэ мүнөө үедэ хомор болоhон амитад болон элдэб гоё hайхан шубууд элбэгээр харуулагдана. Циркын талмай дээрэ гарамсаар, томо гэгшын заан тобойжо харагдаадхина. Тэрэ Таргаз гэжэ нэрэтэй, 1917 ондо Индидэ түрэhэн намтартай. РСФСР-эй габьяата артист Корнилов тэрэниие hургаад, hүүлдэнь гүрэнэйнгөө циркдэ бэлэглэhэн юм. Таргаз 5 тонно шэгнүүртэй, үдэрэй 160 килограмм тэжээл эдидэг юм ха.

— Циркымнай амитадай дунда эгээл томоозгой, эгээл номгон, даруу зантайнь Таргаз юм. Хүнэй эрхэлүүлхэдэ тэрэ ехэ дуратай байдаг. Хари зондо, илангаяа үхибүүдтэ Таргаз угаа hайнаар хандадаг,—гэжэ циркын хүдэлмэрилэгшэ Ж. Георгадзе хөөрэнэ.

Шара эреэн Ягуар гэжэ арьяатан ехэ hайханаар үзэгдэнэ. Зүгөөр тэрэнэй зан абариинь муу дээрэhээ харагшад хажуудань тон удаан зогсонгүй, үнгэршэнэ.

Удаань эреэн гүрөөhэн, арсалан гэгшэд hубарина. Арсаланууд—Лёша Рига хоёрой бүлэ олоной анхарал татана. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр тон номгон, хүнэй харахада дуратай.

Мүн лэ шара бэетэй аад, хара hорьбонуудтай гиенэ, Африкын арсалан гэхэ гү, али леопард шэнги пума гэжэ амитан hонирхолтой байна.

Бодон гахай, унаган шэнги жаахан бэетэй пони гэжэ морид, элдэб түрэлэй гоё hайхан үдэтэй. hахал hамбайтай, hүүлтэй шубууд олоной анхарал татана.

Тиихэдэ Африка, Индиин ой тайга соо ябадаг улаан нюуртай, ногоон үнгэтэй hармагшангууд элдэг аашаяа харуулжа, хүүгэдые ехэтэ энеэлгэнэ. Сагаан тархитай сип гэжэ шубуун Крым, Кавказ, Дунда Ази гэхэ мэтэ газарнуудта элбэг юм ха. Сибирьтэ ажаhуугшадта тэрэ мүн лэ hонирхолтой байба. Зааханууд бэетэй аад, эб эрсэхэн үнгэтэй япон тахиянууд, ехэ hайхан тугас болон тоти шубууд бии.

Зооцирк үглөөнэй 8-hаа үдэшын 6 час болотор хүдэлнэ. Дулаан орондо ябадаг элдэб түрэлэй амитад болон шубуудые ойрын үдэрнүүдтэ харахыетнай хүсэе.

В. ТОКТОХОЕВА.

Шатар

ТҮРҮҮШЫН ОЧКО

РИГЭ. Шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхэнэрнүүдэй дунда эхилбэ. Нааданай түрүүшын үдэр дэлхэйн гурба удаа чемпион Нона Гаприндашвили Алла Кушниртай наадахадаа 28-дахи ябадалдаа шүүжэ, түрүүшын очко бэшүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Гаприндашвили.

ХЭН ТҮРҮҮЛХЭБ?

Улаан-Үдын Октябрьска райондо оршодог 45-дахи hургуулида Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ пионерскэ дружинын тусхай сбор соносхогдожо, шэнэ пионернүүд абтаа. Имагтал улаан галстук hаяхан зүүhэн хүүгэд бэшэ, мүн бүхы үхибүүд сэдьхэлээ хүдэлэнги байгаа hэн. Юун бэ гэхэдэ, «Хододоо бэлэн!» гэжэ хоёр жэлээр соносхогдоhон маршын дүн гаргаха саг ойро боложо байна бшуу.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ пионерскэ дружинын пионернүүд яhала ехэ юумэ хэдэг даа. Хэды олон КВН, олимпиада, викторина үнгэргэгдэдэг hэм! «Хододоо бэлэн!» гэhэн Бүхэсоюзна маршын бүхы долоон шэглэлээр хүдэлмэри ябуулагдана.

«Эрдэм бэлигэй орон» гэhэн шэглэл эрхимээр hурахые уряална. Эрхимээр hурадаг пионернүүд олон. Жэшээнь, 7-дохи «Б», 4-дэхи «А», «В» классуудай бүхы пионернүүд hайн hурадаг, тэдэнэй хэниинишье «хоёр» абадаггүй.

«Эб найрамдал ба хани нүхэсэл» гэhэн шэглэлээр ябаhан 6-дахи «А», «Г» болон 4-дэхи «А» классуудай пионернүүд нилээн hонин юумэ таанарта хөөрэхэ, Вьетнамай хүүгэдтэ бэлэг эльгээhэнээ дурдаха. Болгариин, Германиин пионернүүдтэй бэшэлсэнэ.

«Эсэгэ оромни — СССР» гэhэн шэглэл дагаашад Советскэ Союзай аха дүү бүхы республикануудай хүүгэдтэй нягта барисаатай болонхой. Союзна республиканууд тухай материал суглуулгадань бэшэгүүд туhална.

«Мүшэхэн» гэhэн шэглэл баримталан 7-дохи «бэешнигүүд» октябрятануудта туhалдаг. Номдоо ядалсаhан багашуулда заажа үгэдэг, тэдэнтэй хамта ном, газетэ уншадаг, hонин хөөрэлдөө үүсхэдэг. Октябрядуудай вожатанар долоон хоногтоо нэгэ дахин «мүшэхэнүүдэй» (табан октябрятаhаа бүридэhэн бүлэгые тиигэжэ нэрлэдэг юм) командирнуудые суглуулжа, хэhэн юумэнэйнгээ дүн гаргана, ээлжээтэ түсэбөө зохёоно.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ дружинын хэhэн, бүтээhэн юумэн захадаа хүртэшэгүй. Хэды олон фото-зураг, материал суглуулжа, тематическа альбом хээ гээшэб! Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ 45-дахи hургуулиин пионернүүд В. И. Ленинэй ордендо, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин 50 жэлэй ойе hайн бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө тэмсэнэ.

— Манай пионернүүд «Хододоо бэлэн!» гэhэн маршын долоон шэглэлэй хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, Ильичэй ёhотой ашанар байhанаа харуулха зорилготой, — гэжэ ахалагша пионервожата Людмила Петровна Балдухаева хөөрэнэ. — hайндэрэй урда тээ хэhэн ажалаймнай дүн гаргагдажа, «түрүү отряд» гэhэн нэрэ зэргэтэн элирхэ. Тэрэ үндэр нэрэдэ хүртэхэеэ бүхы отрядууд оролдоо юм ааб даа...

Булташье үндэр нэрэдэ хүртөөгүй hаа, хоёр жэлэй туршада «Хододоо бэлэн!» гэhэн маршда хабаадаhаниинь пионернүүдэй саашанхи ургалтада hайн нүлөө үзүүлхэл байха.

Б. ХАЛМАТОВА.

Футбол

hОНИГҮЙГӨӨР ҮНГЭРӨӨ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгhөө «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ дүрбэдэхи наадан үнгэргэгдэбэ. Манай «Сэлэнгэ» командатай энэ жэлэйнгээ түрүүшын уулзалга үнгэргэхөөр Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» команда ерэhэн байна. Наадан уржа үдэшэлэн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэргэгдөө.

Айлшаар манайда ерэhэн «Вулкан» команда нёдондо жэлдэ түрүүшынхеэ «А» классай футболистнуудтай наадахадаа бираагүй hааб даа. Тиигэжэ эдэнэр дүн хамтадань 17 очкотой боложо, мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hуури эзэлhэн юм. Эдэнэрэй бираашьегүй hаань, область дотор футболой наада hайжаруулха зорилгоор СССР-эй спортын комитет «Вулкан» командые манай зонодо наадахыень дахин оруулhан.

Камчаткын футболистнууд энэ жэлэйнгээ түрүүшын уулзалга Красноярскын «Автомобилист» командатай үнгэргэхэдөө талмайн эзэдтэ 1:0 тоотойгоор шүүгдэhэн байна. Удаадахи нааданда Ангарскын «Старт» командатай 0:0, тэнсэhэн, Братскын «Сибиряк» командада 1:0 тоотойгоор шүүгдэhэн.

«Сэлэнгэ» команда үнгэрэгшэ жэлдэ айлшадтайгаа хоёр удаа наадахадаа, хоюуландань тэнсээ бэлэй. Зүгөөр түрүүшынгээ энэ нааданда манай футболистнууд шүүжэл гараха байха гэжэ стадиондо суглараашад найдаhан, хүлеэhэншье байгаа.

Нааданай эхилhээр 35-дахи минутын ябажа байхада айлшад добтолhоор добтолжо ороходоо тоо нээжэрхибэ. Эндэ манай хамгаалагшад бираагүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ бүмбэгэ абаhан Чикачев тэрэнээ болгоомжогүйгөөр буруу тээшэнь дамжуулба. Айлшадай добтологшо Барановай гүйдэл дундаа сохиhон бүмбэгэ манай ворота руу сүмэрэн ороо. Энээнэй удаа харюугай бүмбэгэ сохихые оролдоhон «Сэлэнгын» футболистнууд арбаад минутын туршада яhала оролдоо, эрмэлзээшье. Нааданай нэгэдэхи хахадай дүүрэхын тэндэ Николай Дорофеев бүмбэгэ абамсаараа айлшадай ворота тээшэ шуумайшоо. Бүмбэгэшье сохигдожо, харюугай тоо нээгдэбэ.

Нааданай хоёрдохи хахадта «Сэлэнгэ» командын футболистнууд хэдэн удаа hайн добтолго эмхидхэнэ. Дорофеев, Лобода, Русяев гэгшэд яhала оролдолго гаргаhан. Теэд дамжуулагдаhан бүмбэгын айлшадай добтологшодоор таhа дүүрэг дэхэдэнь халагламаар байгаа Тулюур, муугаар эхилhэн энэ наадан дахинаа 1:1 тоотойгоор дүүрээ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: айлшадай вратарь Новожилов ворота сооhоо бүмбэгэ гаргажа ябана.

М. СУТУРИНАЙ фото.

Матвей Осодо

Баршуудхын Дүүхэй

түүжаhаа хэлэг

(Түгэсхэл. Эхининь апрелиин 27, 30-най, майн 5, 11-нэй номернуудта).

* * *

Ургы сэсэгэй задарха урин дулаан саг ерэбэ. Дүүхэйн эльгэ зүрхые гуниг, гажарал дэлбэ татана. «Хайран эдир наhаяа Баадха баянай барлаг боложо үнгэргэхэ үйлэтэй байба гүб? Эндэhээ яажашье hаань зугадахаб, үгы гэбэл, үхэл» гэжэ бодоhон Дүүхэй нэгэтэ үдэшэ Шадаанда альган талган боложо, зэм мүрынь эльбэсэгээн, урдаhаань hөөл илдамханаар хараадхиба.

— Зай, нүхэрхэмни, түрүүшээр шамдаа дурагүйшэг байгаа hэм. Залуудаа бээзб даа. Харин hүүлэй үедэ нюдэндэмни hөөл дулааханаар харагдадаг болоош. Мухамни, шамаяа хайрланаб,—гэжэ Дүүхэй урин зөөлэхэнөөр хэлээд, Шадаанай урдаhаа миhэрэн энеэбхилбэ.

Уулагар зантай Шадаан гансата маhалзаад:

— Шишье намда хайратайш,—гэбэ.

— Шадаан, өө, Шадаан, шимни намаяа агнаад лэ, гэр бүлынгөө ажал задагайруулаад ябана хаямши. Бишни баhал хоёр гараа hула барьяад hуужа байнаб. Ингээд лэ, инаг гансамни, эб зүбтөө орожо түбхинэе. Мухамни, наашаа болоод, духаяа үгэлши,—гэжэ хэлэхэдэнь, Шадаан урагшаа бүхыжэ, хабтагар зузаан духаяа үндүүлээдхибэ.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо Баадха баянай гэртэ баяр зугаа дэлбэршоо hэн.

Дүүхэйн хүлэйнь хүнгэн, түбhэншэ, бэрхэ гээшэнь яаха аргагүй. Үглөөниинь булжамуурай жэргээнээр үнеэдыень hаалсаад, бэлшээри тээшэ залалсаад, бүhэтэйшүүлэй бодоодүйдэ хоёр-гурбан тогоо дабхарлан нэрээд, хүрэнгын архи хатуугаар гаргажа, хадам эхэ эсэгэ хоёройнгоо оронhоо hугархатай тэндэ избаантай архяар хүндэлжэ, улаан зээрдэ болоторнь хүхеэдэг, hогтоодог болобо.

— Ай даа! Шэнэ бэреэхэймнай аяг зантынь зөөлэн налагай, шэмэлэн гоожуулhан архинень үухада hэмүүхэн, даастай хатуу байна даа,—гэжэ тэдэ хоёрынь урмашанад ха.

Ори ганса хүбүүндэнь инаг дуратайгаар хандажа, гэр доторхи ажалыень урматайханаар, нягтаханаар хэхыень харахадаа Баадха Захруун хоёр баясажа, залуу хоёрнай одоошье гэр бүлэ боложо амжахань гэжэ сэдьхэнэ. Бэеhээ ондоо хүндэ этигэдэггүй Баадха нэгэтэ hэжэг түрэжэ, зоной унтаhан хойно хүбүүн бэри хоёройнгоо унтадаг таhалгада марьяан дүтэлжэ, үүдыень hэмээхэн нээгээд хараба. Хүбхэгэр зузаан унтари соогоо бэе бэеэ мээхэйлжэ, инаглан наадажа хэбтэхыень харахадаа Баадха hанаатаа амарбашье, имэ hайхан хүүхэндэ инаглан таалуулха хубигүй хүгшэрhэндөө шаналан голхорожо, уруу дурууханхүнжэл доогуураа шурган ороод, үглөө болотор Захруунда нэгэшье үгэ хэлээгүй бэлэй. Үглөөнэй улаан наранаар уур сухалынь сэлмэжэ, бэриингээ нэрэhэн архиие шэмэн уужа, мангараа тараагаад, үмсын хэрэгээр хайшаашьеб даа ошоо hэн. Хадам эсэгынгээ хэдэн хоногоор үгы болоходо Дүүхэй баясадаг, бүри удаанаар ябаhай гэжэ hанадаг hэн.

— Хашаа хорёомнай задаржа эхилээ. Туталнуудhай шургажа, харайжа гараад лэ, үнеэдтэй ниилэдэг болоо. Тиигэжэл hаамнай хожорбо. hандарhан, эбдэрhэнээ заhуулхаяа янаш даа. Өөрөөшье заhахадаш ядахаар юумэн үгы,—гэжэ байгаад нэгэтэ Дүүхэйн Шадаанаа зэмэлхыень, гэмэрхыень дуулахадаа Баадха Захруун хоёр баясангяар эмнисэгээлдээд, үдынгөө сай шэмээгүйхэн уужа, сэдьхэлээ ханангяар хүлhөө аршасагаабад.

Хүбүүн бэри хоёройнгоо гаража ошоhон хойно:

— Яаhаншье габшагай гаhуур бэритэй болобо гээшэбибди. Буянтайл хоёр байбабди. Ойлгоо мэдээгүй юумэниинь гэжэ байхагүй. Ураг хүн үргэн ядаха, айл хүн дараан ядаха гэлсэгшэ. Бэримнай ажалда атаржаhан хадаа баян дээрэмнай зөөри зөөшэ нэмээжэл байхань хаш даа,—гэжэ хэлээд, Захруун садхаланаар үбхэгэ-үбхэгэ энеэбэ.

— Дан ехээр бү магталши. Холоодходо hуулгажа, ухаа оруулhанай аша үрэ имэл ха юм. Эхэнэрнүүдые иигэжэ ухаа оруулаагүй хадаш, чаhаараа тэнэг ябадаг шуу. Үhэниинь ута аад, ухаанииинь богони,—гэжэ Баадха заапайтараа эльгэ хатаба.

Сүлөө hулабар сагай ерэхые Дүүхэй үнинэй хүлеэнхэй бэлэй. Тушаан болоходо, хадам эхэ эсэгэ хоёрынь түрэл тутимуудтаа айлшалжа ошохогүй юм. Бэриингээ тэргэдэжэ арилхые мэдэhэн мэтэ гэртээ эшээлэнхэй, хүрэнгын архи шэмэн уужа, үдэрөө үнгэргэнэ. Баадха баян заримдаа хурдан хээрээ эмээллэжэ унаад, холын бэлшээридэ ябаhан адууhа малаа эрьехээ гарагша hэн. Үдэшэниинь бусахадаа мүртэй мэдээ асархагүй. Хүлhэншэдөө сохиhоноо

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАhАА

БОНН

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ЗҮБШЭЛЭЛГЭ ЭХИЛБЭ

ТАСС

Советскэ Союз ба Польшотой ФРГ-гэй хэhэн договорнуудые эсэслэн баталха тухай хуулиин проектнүүдые зүбшэлэлгын түгэсхэлэй хөөрэлдөөн майн 10-да ФРГ-гэй бундестагта эхилбэ. Энэ асуудалые зүбшэлэлгэдэ табиюулхагүй гэжэ ХДС/ХСС-эй бүлэглэл дахинаа hэдэлгэ гаргабашье, урагшагүйдэhэн байна. Правительствада оросогүй партинуудай дурадхалай түлөө, тэрэниие буруушаажа тон адли тоотой хүнүүд дуугаа үгэhэн байгаа. Иимэ ушарта парламентскэ зүбшэлэлгын ёhо гуримаар дурадхалынь буруушаагдаhанда тоологдодог юм.

НЬЮ-ЙОРК

ЭЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЫЕ БУРУУШААН ШҮҮМЖЭЛНЭ

ТАСС

Сан-Хосе хотодо (Калифорни штат) зарлагдаhан, дайнда эсэргүү митингдэ мянгаад американецүүд хабаадаа. Вьетнамда амгалан байдал тогтоохын түлөө тэмсэлэй эдэбхитэд нютагай сэрэгэй зургаануудые хүреэлhэн, «гурим журамгүй байдал усадхахын» тула засагаархидай иишэ эльгээhэн полициинхидтэ шанга харюу сохилто хэhэн байха юм.

Индохитадта эсэргүү американ хархис этэгээдүүдэй эээрхэг түримхэй дайгаа улам үргэдхэлгые буруушааhан бүhалгаанууд Флорида, Миннесота, Айова штадуудай университедүүдтэ, Иельскэ, Колорадска, Сиракузска университедүүдтэ, мүн США-гай бусад дээдэ hургуулинуудта болоhон байна.

Полициинхид Нью-Мексикэ штадай университедэй студентнүүдэй демонстрациие намнахадаа, нюдэ хордохоодог газ хэрэглэhэн, буудаhан байгаа. Энэ тулалдаанай үеэр хоёр студент шархатаа.

ХАНОЙ

„Нян зан" газетын шэнжэлэл

ТАСС

Бүтэшэгүй юумэ — «сэрэгэй илалта» туйлаха гэhэн hэдэлгэ американ империалистнууд үшөөл гаргаhаар гэжэ Ханой ба Хайфониие бомбодолго, Хойто Вьетнамай портнуудта минэ табилга гэршэлэн харуулна гээд «Нян зан» газетэ шэнжэлэл дотороо бэшэнэ.

Вьетнамай Демократическа Республика — бэеэ даанхай, сүлөөтэ гүрэн. Хариин оронуудтай худалдаа наймаанай ба бусад харилсаа холбоотой байлгань уласхоорондын эрхэhээ, hаад түбэггүйгөөр суднануудай тамаралгаhаа үндэhэтэй гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. США-гай правительствын шиидхэбэри ДРВ-гэй газар дайдын бүтэн бүрин байлгада хамаарhан, бүхы оронуудай худалдаа наймаанай хэрэгтэ, суднаар тамаралгада hаад тойбо татаhан, уласхоорондын эрхэ эбдэhэн ябадал болоно.

ВЬЕТНАМДА БОЛОЖО БАЙhАН ДАЙ ҮРГЭДХЭХЫЕ БУРУУШААНА

НЬЮ-ЙОРК. США-гай Коммунис партиин Национальна Түрүүлэгшэ Г. Уинстон мэдүүлгэ хэхэдээ, Индохитадта Холбоото Штадуудай үйлэдэжэ байгаа сэрэгэй ябуулгануудые буруушаан шүүмжэлбэ. Тус райондохи эээрхэг түримхэй дайгаа болюулхыень, американ бүхы сэрэгүүдые Вьетнамhаа гаргахыень, Вьетнамдахи байдал эбэй ёhоор заhаруулхын түлөө тэмсэхыень американхидые уряалаа.

ПАРИЖ. Вьетнамай Демократическа Республикын бүхы портнуудта минэ табиха тухай, ДРВ-гэй газар нютагуудые бомбодолгоёо улам үргэдхэхэ тухай соносхоходоо, США-гай засагаархид Индохитадта ябуулжа байгаа эээрхэг түримхэй ябуулгаяа шэнэ шатада гаргаба гэжэ Франциин Компартиин Политбюрогой «Юманите» газетэдэ толилуулhан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ДЕЛИ. Вьетнамдахи дайгаа Холбоото Штадуудай улам үргэдхэн hүжэрөөhэн ушарые Индиин правительство эрид буруушаана гэжэ. Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Сваран Сингх майн 10-да парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Вьетнамда болоjо байhан дайе улам үргэдхэhэн ябадалые эрид шангаар шүүмжэлхыень министр депутадуудые уряалба.

ЛАГОС

ЭБ НАЙРАМДАЛТА ПРОГРАММА АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛНЭ

ТАСС

КПСС-эй XXIV съездын дүүрэhэнhээ хойшонхи үе соо тус съездын баталан абаhан эб найрамдалта программын бодото дээрээ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байhые бүхы дэлхэйн арад түмэн хаража байна гэжэ Нигериин «Эдванс» газетэ бэшэнэ.

«КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг, хүгжэжэ байгаа оронуудай арадуудта гэрэлтэ hайхан замыень зааhан одон болоо, — гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Капиталисбэшэ хүгжэлтын замда гараhан, социалис общество байгуулха зорилго урдаа табиhан оронууд национальна сүлөөрэлгын тэмсэлэй манлайда ябана гэжэ «Эдванс» газетэ тэмдэглэнэ. Национальна бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэ, гүрэнэй секторые хүгжөөхэ социально-экономическа ехэ хубилалтанууд Гвинейдэ, Конгын Арадай Республикада, Сомалида, Танзанида болоjо байна гээд газетэ бэшэнэ.

ПАРИЖ

Астурида буhалгаан болобо

ТАСС

Испаниин шахтёрнуудай хизаар — Астури буhалгаануудаар ээлэгдэнхэй. Правительствын hайшааhан түсэбэй ёhоор, 1973 он болотор «Хуноз» гэжэ гүрэнэй-монополис трестhээ 1.800 шахтёр ажалhаа гаргагдаха болоно. Астуридахи шулуу нүүрhэнэй промышленностиие саашадань хорооjо, «Хуноз» трестын шулуу нүүрhэнэй уурхайнуудта хүдэлдэг 27 мянган шахтёрой 8 мянгыень үлөөхэ юм ха.

Шулуу нүүрhэнэй уурхайнуудые хааhан, шахтёрнуудые олоор ажалhаань гаргаhан ушар Астуридахи байдалые улам шахардуу шанга болгоо гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ. Астуриин шахтёрнууд ажаллаха эрхынгээ түлөө тэмсэнэ. Уурхайнуудые хааhан ябадал буруушаажа, 147 нүүрhэшэд дүрбэн үдэрэй туршада буhалгаа хэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

Дайе болюулха

ТАСС

Вьетнамда США-гай эээрхэг түримхэйшүүлэй хэжэ байгаа дайе дары болюулха эрилтэ профсоюзай элитэ мэдээжэ 22 ажал ябуулагша табиба. «Вьетнамда болоjо байhан дайн США-гай экономическа доройтон муудалгын гол шалтагаан болоно», — гэжэ тэдэнэй тунхаглаhан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Профсоюзууд — эб найрамдалай түлөө» гэжэ, дайнда эсэргүү шэнэ эмхиин учредительнэ конференциие июлиин 23—24-дэ Сан-Луиста үнгэргэхөөр шиидэhэн тухайгаа профсоюзай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ.

Энэ хабар ДРВ-дэ ошоод ерэhэн США-гай профсоюзуудай ажал ябуулагшад Д. Ливингстон, Г. Гиббонс, К. Колдуэлл иимэ эмхи байгуулха уряатайгаар хандаа hэн.

ТОКИО

Япон—Вьетнамдахи дайнай тылэй бааза

ТАСС

США-гай Япондо байрладаг сэрэгэй баазануудта Урда Вьетнамай фронтнуудта хэрэглэгдэhэн сэрэгэй техникэ заhабарилагдана гэжэ американ сэрэгэй командованиин Япондо байдаг түлөөлэгшэд батална. Тодорхойлон хэлэбэл, мүнөө үедэ Канагава префектурын Сагамихара гэжэ баазада Вьетнамда гэмтээгдэhэн «М-48» түхэлэй 79 танк заhабарилагдажа байна. Заhагдаhанайнь hүүлээр тэрэниие дахинаа Вьетнам эльгээхэ.

Урда Вьетнамдахи сэрэгэй байдалай улам хүндэ хүшэр болоhонтой дашарамдуулан, США-гай Японд охи сэрэгэй баазануудай ажал ябуулга улам эдэбхитэй болоо гэжэ Японой хэблэл мэдээсэнэ.

ПРАВДА БУРЯТ...

Нэгэдэхи хуудаhанда. ...
— барилгын халуун хай...
түрүү бэшэг. «Летопись с...
нования» — суглуулбари...
ряадай АССР-эй Минист...
дэй Советэ, «Правда Бу...
газетын рейдовэ бригады...
териал.
Хоёрдохи хуудаhанда. ...
хонишод — түүрээн ...
дэргэдэ « тематическа ...
hан».
Гурбадахи хуудаhа...
«Өөрөө бододо hура» ...
Батудаевай корреспонд...
Дүрбэдэхи хуудаhанда. ...
Ленинэй нэрэмжэтэ Пионе...
организацин 50 жэлэй...
зорюулагдаhан материал...

Сэнхир экран

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...
«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...
16.00 — Дамжуулгын про... грамма. 16.05 — hүүлшы... инин. 16.15 — «Циркын ... нууд». 17.00 — «Танай ... гүүдээр». 17.30 — Үнгэ... левидени. «13 стульев» ... левизионно театр мини... 18.35 — «Музыка для всех в...
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...
18.00 — «Звёздочка» те... нал. 18.30 — «Үдэшын У... Үдэ» — телегазета. 19.... Ж. Верн. «Пятьсот милл... Бегумы» — телевизионн... жэг (2-дохи үйлэ).
«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...
20.10 — «Золотая ... — Москвагай драмын те... зүжэг.
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...
22.20 — Хүгжэм.
«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...
22.30 — «Рассказы о ... вах». Гурбадахи дамжу... 23.00 — «Лада из стран... рендеев» — уран hайн... фильм. 24.00 — «Время» информационно програ... 00.30 — «Московские зве... искусствын фестиваль.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-02403. Заказ № 1256.